

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:
Egész évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft 50 kr
Bérmentelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Észlatok nem adatkak vissza.
Egyes szám ára 15 kr.
A sylvitásban minden garmond sor díja 20 kr.

HÍRDETÉS DÍJA
Hivatalos hirdetéseknek: Minden sor után 1 kr. Azonfelül bélyeg 30 kr.
Kiemelt díjazottak a körzettel ellátott hirdetésekért térmenték szerint minden négyzet centim. után 3 kr. számítottak.
Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Alkalmi gondolatok.

Satnyul a mai nemzedék. Altalános ez a panasz napjainkban. Sőt most, mikor országsszerte ujoncoznak, tények bizonyítják, hogy való igaz az a panasz. Az ujoncozást illetőleg a három korosztályt négyre emelték s az első korosztályt egy évvel hátrább vetették (nem telvén ki a létszám) hadd fejlődjék a katonánakvaló!

Ha ez így van, pedig tagadnunk nem lehet, mert szemmel láthatjuk, ugy ennek a szomorú jelenségnek az okát fűrkészniünk kell, hogy mentül gyorsabban segíthessünk a veszedelmes bajon. Az orvos nem preskribálhat hathatós orvosságot, míg a betegséget alaposan fel nem ösmerte. A társadalomban lappangó betegséget sem orvosolhatjuk addig, míg magát a betegséget előidézőjét nem ösmérjük. Ha az ok megszűnik, meg fog szünni az okozat is.

A mai társadalom tagjait két kategóriába sorozhatjuk: *iskolázottak* és *nem iskolázottak*. Az első kategóriába tartozókról ezuttal nem szándékom szólani. Azoknak testi fejlesztésével a hivatalos szakkörök már régóta foglalkoznak; sőt az egységes középiskola eszméje felett vitatkozó tudós férfiak is mindannyian sürgették a testi nevelés mentől szélesebb alapokra való helyezését, ami bizony nagyon óhajtott volna, nehogy a szellem tulságosan fejlesztvén, a testet fenyegetse veszedelemmel, amely test szolgáltatja elvégre is az alapot a szellem működéséhez.

De nem ily kedvező a helyzet a másik kategóriába tartozókra, az ugynevezett nem iskolázott egyénekre nézve. Itt már a testi fejlődéssel nem igen sokat törődünk.

Pedig az emberiség zömét ebbe a kategóriába tartozók képezik. Itt van a kézimunkaerő, itt van a véderőnek is alapja. Ha az emberiségnek az a része satnyul el, pangani fog akkor az élet.

Katonának az épkézlábuakat viszik, akik hozzá még teljesen, vagy legalább a viszonyokhoz képest legjobban kifejtett testi erejük. De ha ezek mind kényszerítettnek katonáskodni, ugy éppen azoktól a munkás kezektől fosztják meg a társadalmat, amely az anyagiakat van hivatva beszerezni. Vagy ha az az eset állana elő (amit ugyan a mai fegyveres béke idejében feltenni is merészség), hogy a munkára képes egyéneket itthon hagyóok, hogy a megélhetés biztosabb legyen: ugy a véderő gyöngülne.

Pedig a mai helyzet csak a kettő között enged választani: vagy vinni a munkaerőt egészen, vagy pedig a véderőt hagyni gyöngülni. Ma, a politikai helyzet kényszer alatt, az elsőt választják, rovására az ember boldogulhatásának.

Ha ugyanis megtekintjük egy-egy község népességi viszonyát, igen szomorú képet látunk ott. Az oly koru és erejű egyének száma, kik a munkára teljesen alkalmasok s képesek, akiknek számától függ az emberiség vagyonosodása, igen kis %-át teszi a népességnek még akkor is, ha hozzágongoljuk azoknak a számát, kik a kaszárnya falai között nadrágot foltoznak és rézgombokat fényesítenek. Hát ha még ezeknek a számát leszámítjuk, akkor nem marad a %-hoz más és több, mint azok, kik a 3 évig tartó katonai parádézások után hazakerültek. Mert ám ne hagyjuk ki a számításból azt sem, hogy ezek felett az itthon levőknek bizonyos %-a öreg korba

lép, kik már a munkánál csak *segítség* számba jöhetnek.

És ennek a cseppet sem kedvező helyzetnek mi az oka?

Röviden felelve a *véderő* nagy létszáma és ennek dacára is a testi nevelés elhanyagolása, illetőleg az azzal való keveset gondolás.

A gyermek addig, míg az iskolába felkerül csak fejlődik, de azután a fejlődésben megakad. A törvény intézkedik, hogy a gyermek 6—12 éves koráig, iskolaköteles. Ezt igyekeznek is minden iskolafentartó testület keresztül erőszakolni. Intézkedik továbbá a törvény arról is, hogy a 6 évre terjedő iskolába járás alatt a gyermek ne csak szellemileg, de testileg is neveltessék. Ezt az intézkedését azonban csak a papirról ismerjük. Hogy a népiskolában általában csak valami is történék a testi nevelést illetőleg: az csak hang. Ebből következik a satnyulás. Beáll a testi fejlődés processzusában a pangás. A szellem megöli a testet.

Alig várja aztán a szüle, hogy gyermeke „felszabaduljon” az iskola jármá alól, befogja a legerősebb testi munka végzésére (de hát a mai viszonyok között kénytelen is rá). S a test ismét nem fejlődhetik.

Ezenkívül azonban az okozatnak, a nemzedék satnyulásának, még más oka is van.

Az emberiség elég tisztességes %-a ugyanis, mint *cseled* keresi élelmét s tartja fenn életét. Sőt egy jó rész ily minőségben levő szülőktől születik is s életéből azt a részt, mely a testi fejlődésre esik, ebben a körben tölti el.

Ha megnézzük ezeknek az emberek-

TÁRCA.

Magyarul—magyarán.

— A „Zemplén” eredeti tárcája —

Jó magam is nagy kedvteliséssel foglalkozom a magyar nyelvnek már égető szükségé vált, eredeti jellegébe való visszaállítása körül megindult élénk mozgalommal; természetes, örömmel olvastam a „Zemplén” 9. számában megjelent tárcá-cikkelyt is, egy derék magyar ember szívének nyilatkozását,

Az „Irjunk magyarul” hazafias iránya minden magyar ember lelkében él és a ki azt az irányt Bereg-vármegyében szóvá tette, bizonyára mindannyiunk nevében szól.

Nemzetünkkel szemben elvállalt kötelességük, különösen a törvénykezés és közigazgatás terén működő tisztviselőknek, hogy a magyar nyelv-tösgyökereis sajátosságainak megtartásával, szabatosan és igazi magyarsággal írjanak; a néppel előszóval érintkező lelkészekről és tanítóktól pedig megvárna a nemzet, hogy hivatásukhoz képest a magyar nyelv szójárásában az eredetiség megtartására is oktassák és vezéreljék a népet; mert bizony az ugynevezett *vigécek*, vasutasok, ugy félre tanították már a népet, hogy a városokhoz, vasutakhoz közel eső környékek népe már a teljesen germanizált magyar nyelven beszél. A m. kir. egyetemnek, a m. kir. akadémiának német fordításokból tengődő nagy bölcssei, no meg a zsurnalisztok, ugy megrakták az irodalmat germanizmussal, hogy abban a zagyvalékban valósággal a magyar nyelvet emésztő baktériomok sokasága nyüzsg.

No uraim, hogy a népre általában s a műveltség alantabb fokán álló polgártársainkra a kaputrokos nyelvrontókról rájuk ragadt a rosz magyarság: azon nincs mit csodálkoznunk; hiszen ők azt se tudhatják, mi az a *germanizmus*; de mikor az irodalommal foglalkozó tolforgató ember is a germanizmus torkába esik: az már meghökkentő valami.

„Irjunk magyarul, műveljük, de ne rontsuk a nyelvet!” Ebben a három alapigazságban domborodik ki a cikkely iránya.

Nem az a magyartalanság, ha valaki a helyesen megszerkesztett mondatba egy idegen szót beilleszt. Az nem rontja a mondat magyaros izét, nem sérti a nyelvérzékét; de már ha a magyar szavakból alakított mondat, a hangsúlyozás nem tudása miatt, vagy éppen az idegen nyelvből be-csempészett segédigék alkalmazása révén válhat érthetővé bizony, akkor az a *werden, wurden, sein* ugy oldalba szurja a magyar embert, mint akárcsak a karmestert oldalba szurja a zenekar harmoniájába egy hanggal feljebb belevitító klarinét. A magyar nyelv nem türi a segédigéket, hát nem is mondja, annál kevésbé írja, példaképpen mondom *figyelmestetteve lettünk*, — hanem: mikor *figyelmestettek rá*; mert a „figyelmestetteve lettünk” a „wir wurden ermahnt”, szószertint való fordítása és óriási germanizmus; azt se mondja: „vannak hivatala”, — hanem a *hivatalásuk*, — hiszen tetszik tudni, hogy a német vándorló legény mondja azt a 3-ik negyedik magyar faluban, *Nincs van nekem kenyér*. Tehát két ige egymás mellett, hogy az egyik a másikat (vagy helyesebben az írót embert) kisegítse, meg nem fér.

Hát például az az *által* szó mit jelent? Ha a *Bach*-korszak örökségéért veszszük, akkor közvetettséget jelent, vagyis olyan cselekmény, ame-

lyet nem magam cselekedtem, de mással tétetem meg; mondom, ez a szó, a *Bach*-korszak öröksége: *durch Advokaten N, N.* — De a magyar szójárás szerint ebben az értelemben sincs rá szükségünk, mert a *val vel* ragot akarná kirtorni örökből; hát minek adnánk oda sajátunkat, egy bitang és nem a maga helyén erőszakoskodó fogalomért. A peres fel nem az ügyvéd *által* képviseltetik, hanem *ügyvédével**) képviselteti ügyét, még helyesebb: a perlekedőt az ügyvéd képviseli. Már most a német törvénykezés stílusából, bizony mondom sok türelemmel akvirált fogalom szerint, de csak is a szerint, irható tehát például: több nyelvű *nép által lakott vármegye*; hát nem maga lakja de más által lakja az a szegény nép azt a vármegyét? Maga lakja biz a, csak hogy a magyar ember ezt így fejezi ki: *több nyelvű nép lakta vármegyében*. Ugy olvastam egy, a 17-ik század második felében irt nótás könyvben:

Gyűjtek**) haza András bácsi
Erzsök süttötte kalácsi
Várják oda haza bácsi.

Az *által* szó jelentését ez magyarázza meg: *Altal mentem a Tiszán*, — a csaknem hasonló jelentésű *szó át* (átdöfte, átfurta) már behatolást

*) Az ügyvéd-ből környülméleti, formátlan és esonka *ügyvéd* szóalaknak itt Zemplén-vármegyében már két variánsát hallottam a nép ajkáról, — és pedig a *Bodrogközön* így: *ügyvégy*, a *Taktaközön* pedig így: *ügyvész*. Az *ügyvégy* és az *ügyvész* szóalakok csak amellettt szolgáltnak biznyságu, hogy a *mi értelmesen gondolkozó* magyar népünknek sem a tette, sem a lelke nem fogad magába egy olyan formátlan és értelmetlen szóalakot, mint amilyen az a nyakatekert *ügyvéd* szó is. Gondolkozva (s talán a saját kárára is tanulva) csinált tehát a nép maga magának az *ügyvéd* helyett *ügyvégy* sőt *ügyvész* szóformákat. Mi, ad normam *Jogvédő*, vagyunk bátrak következetesen használni és írni az *ügyvéd* szóalakot. Örülünk, hogy ebben az irányban már a hírlapirodalom terén is vannak követőink.

**) Még akkor nem gondolták ki az ikes igét

nek a helyzetét, azt kvalifikálhatatlannak kell mondanunk. Egy 75—80 köbméternyi belsővilágosságú szobában 3 család húzza ki a hosszú telet s a nyárnak is egy részét; abban a szobában, amelyet kamarának is kell használnia. Hogy ily szobában hol az emberi test és az élelmiszerek ki-gőzölgése fertőzteti meg az élet fentartására első sorban szükséges anyagot a levegőt, csak 10 egyén is (már pedig több is van a legtöbb helyütt) hogy élhet meg úgy, hogy, kivált a gyermekek és fiatalok testileg kifejlődhessenek: ennek elbírálásánál az orvosi szakértelemre appellálok.

Pedig a törvény a közegészségügyre is nagy gondot kíván fordítani!

De hát úgy vagyunk mi a törvényvel manapság, hogy elégnék tartjuk, ha annak csak félig-meddig teszünk eleget! Pedig ez az eljárás hasonlít ahhoz, hogy ha valaki tervbe venné, hogy egy szép épületet épít; meg is kezdené, egy darabon az eredeti tervnek megfelelően építené is, de később, megbánva, előbb bevégzi mint a tervnek megfelelő volt. Az ilyen építkező önmagának árt, mert felesleges kiadást eszközölt. Az elkészült egyszerű hajlékot kevesebb pénzen s rövidebb idő alatt készíthette volna el, ha ahhoz képest kezdte volna el az építkezést is. De másrészt a terv szerint készült épület értékesebb lett volna s aránylag kevesebbe is került volna.

Igy vagyunk a törvényvel is. Meg van annak a legszebb intenciója. S ezt a tulajdonságát hajlandók is vagyunk elismerni. S mi történik mégis, midőn a megvalósításra kerül a sor? Nagy garral hozzáfogunk a megvalósításhoz: de midőn már valamicskét elértünk belőle, megállunk s a többit Pató Pál ur módjára bizzuk a jobb jövőre, kivált, ha az egy kissé több fáradsággal és kellemetlenséggel jár. Pedig a fél munka, csak fél siker!

Félre tehát azzal a gondolkozással, hogy csak félig végezzük, aminek elvégzése talán egy kissé több fáradságba kerülne.

A járás- és körorvosi intézmények vannak hivatva első sorban és legközvetlenebbül az emberi nem testi épségéről gondoskodni. Terjesszék ki tehát az illető szakkörök figyelmüket a népiskolák *testnevelés-ügyére* is s kövessenek ott el mindent arra nézve, hogy *a szellem ne a test rovására fejlődjen*. Terjesszék ki továbbá figyelmüket általában mindarra a *nép körében*, ami a közegészség ügyével, főleg pedig a testi fejlődéssel összefüggésben van.

feltételez, — Összetett alakban: *mindazonáltal az ellentétek összeegyeztetése; de kisegítőnek, idegenkedés nélkül nem használható.*

Égbekiáltó kegyetlenség az is uraim! hogy török kerékbe az *esen* és *végelt* szókkal a magyar mondatokat?

Esen ember, *esen* ló, *esen* tárgy; már nemcsak fogalom-zavar, de a nyelv zenéjét is sérti. Tudom én azt, hogy a magyar ember *esen* a *lovon*, vagy *azon a lovon* (tehát rajta) nemcsak úgy rámutatva — még ha történetesen nem az övé volt is, szívesen világgá nyargalt; de hogy szóbeszédben mutató névmásnak ne az a vagy az szót használta volna, azt világ-életemben soha se hallottam, pedig velük éltem, köztük nőtem fel és akkor még nem szűrődött úgy bele a nép beszédébe az a német prozódiaival megfertőztetett beszéd; akkor még írni is úgy irták: *az a ló, az az ember*, — *azon a lovon mentem*, vagy kifogtak *azon az emberen*, vagyis nem *esen* fonákiságnak de *ennek a fonákiságnak*.

Az igaz, hogy a régibb írók műveiben is találkozunk elvéve az *esen* szó helytelen alkalmazásával; az ott dagály, a népies kifejezés megvetése, hogy ne mondjam, a tudományos ember hóbortos nagyványa, s ma is tudományos divat. Pedig minden nemzetnek más ugyan az irodalmi, más a népies nyelve, csak egyedül a magyar nyelv az, amely közös a néppel és irodalommal, a palota és kunyhók lakóival.

Azoknak a külföldet majmoló tudósoknak meg számba kéne venniük a magyar nemzet művelődés-történetének adatait; megszívlelniük, megemésztetniük Szalay László kutató történészünk állítását, melyben azt mondja: *a műveltség fokának hőmérője a nyelv, s a magyar nyelv a 10. században nem különbözött a jelentől, mely a kifejezés gazdagságában és kerekdedségében min-*

Igy nemcsak az egyes, szenvedő embernek lesznek jótévedői, hanem a hazának is; mert a munkaerőt szaporítják s ezzel a vagyonosodást is nagymértékben előmozdítják!

Cuprum.

Vármegyei ügyek.

Az országos szabadelvű nagygyűlés méltóságát, mely Budapesten f. hó 4-én történelmi jelentőséggel zajlott le, lapunk mai számának más rovatában találják t. olvasóink. Itt rövid leírását adjuk annak a kiváló szereplésnek, melynek vármegyénk volt részese az ő fényes nagyküldöttségével az országos szabadelvű nagygyűlésen. Mindenek előtt fölemlítjük, hogy a kétszázötvenkét csapatból egybeállított díszmenetnek elláthatatlan hosszú sorában *Zemplén vármegyének 121 főnyi küldöttsége a menet elejétől számítva harmadik helyen következett*. A küldöttség élén s a jobb szárnyon *Hardenberg Aladár gr.* (aranytól ragyogó zöld bársony díszmagyarba öltözve) vitte vármegyénknek égszínkék, *Ferdinánd* féle díszes zászlaját, melynek fölírása *A KIRÁLYVÉRT, — A TÖRVÉNYVÉRT, — A HAZAÉRT*, — a balszárnyon *Vay Ernő gr.* (dus aranyhímzésű meggyiszin bársony dísz magyarban, fehér selyem áttillában) a zempléni nemesi felkelőknek 1809-ből való, a győri csatában diadalmasan meghordozott meggyiszin selyem zászlaját, melyen aranszálakkal *PRO REGE, — LEGE, — ET PATRIA* fölírás van kihimezve, lobogtatta. Festői szép és mindenkinek szembeötlő képét a délceg zászlóvivőknek kellemesen egészítették ki díszes formaruhájukban a vármegyei huszárok, kik kivont karddal a zászlók előtt lépkedtek. A nagy-küldöttség élén, az első sor közepén, főispánunk öméltsége, mint a küldöttség vezetője, balján *Matolai Etele* alispán (díszmagyarban) jobbján *Dókus Ernő* országos képviselővel, haladt. Ebben a sorban voltak még *Molnár Béla dr.* orsz. képviselő *Dókus Gyula* főjegyző és *Zombory Gedő ev. ref. lelkész* (Kálvin-reverendájában általános érdeklődést keltve) utánuk, sorjában tizenkettővel elrendezkedve, következett még a 114 főnyi küldöttség.

— *A zempléni küldöttsége, kiemelkedő voltánál fogva a felvonulás egész ideje alatt élénk érdeklődés tárgya volt*. Egy ízben, amint a VI. kerület körhelyisége előtt (melynek erkélyén pedig *Jókai Mór* részesítették szakadatlan ovációban) vonult, harsány éljenzést is kapott a *Kossuth vármegyének küldöttsége*. — Egy másik, szintén hatóságos, sőt történelmi értékkel bíró jelenet volt az, mikor *Fiume és Zemplén*, az ünnepi menet során tőzsomszédosai egymásnak, (*Fiume küldöttsége* után következett *Zemplén*) nemcsak találkoztak, hanem édes testvéreként, mint egy anyának, a magyar hazának hí fiait, össze is öleltek. — *Ciotta* podesta jött a zempléni zászlóknak köszönni, — innen *Matolai Etele* alispán lépett elő és köszöntötte szép olasz szóval a podestát. Mikor podesta és alispán egymással kezetszorítva nyájasan társalogni kezdtek, zempléni részről fölhasant a leglelkesebb *Eviviva* zás, amonnan pedig a szintoly lelkes *Éljen-zés!* Megérdemli ez a lélekemelő szép jelenet, melyben a *Kárpátok* és az *Adria* öleltek, (talán most először világeleltükben) hogy ne csak folje-

den európai nyelvet fölülmut, e nyelvnek (tehát nem ezen nyelvnek) izmaiból és idegeiből kicsilámlik egy fényes kor, melyet a nemzet élt, mielőtt tetteit az ő nevére jegyezte volna fel a tudomány.

Egy angol lord azért tanult meg magyarul, hogy *Kisfaludy* Sándor költeményeit olvashassa; megtekintette egy magyar főurnak pusztai gazdaságát, beszéde eredt a bérésekkel, csikósokkal s aztán a főurnához fordulva mondá: *Uram! hiszen ön a gazdatisztjeit öltöztette paraszt ruhába mert ezek úgy beszélnek, mint a hogy Kisfaludy ír és ön beszél.*

A *végelt*: a *wegen* szó átgyúrása. Most azt mondják, *végeltem* megtehetted. — *Meintraegen*. — De a magyar ember úgy mondja: *miattam akár megeheted*. A *végelt* szó tehát az *érette, miatta, kedvéért* szókat szándékozik örökből kiturni.

Azt nem tartom a nyelvre való sérelemnek, hogy akárki is a nagyvás viselkedéséből, vagy akarmiből, nem *Fani*, *Fancsi*, vagy *Fankó*-nak, de *Iván*-nak hivatja magát; *Andrássy Tivadar* nem *Teodor*, *Sztáray Teodor* nem *Tivadar*; az övék a név, csináljanak vele amit akarnak; de hogy a *Pap György*-öt *György*-vá változtatja az oláh: a bizony, egy kicsit, a magyar állam-eszme nem ápolásának tanúsága.

Nemzetünknek tartozó kötelességünk, hogy *„műveljük a nyelvet, de ne rontsuk, — Ugy van. Helyes. — Ne rontsuk, de hát én azt mondom, amit a nóta mond a szép korcsmárosnéröl:*

El van a már réges-régen
A miatt már alhatik kend
Ihatik kend.

De ha azt mondom, hogy a mi kedves anyanyelvünket elrontották, kötelességem azt is megmondani, hogy romlott el, azután meg azt is,

gyezzük krónikánkba, de hírül is adjuk Kárpátoktól Adriáig. — Vármegyénk nagyküldöttsége az ő kitüntetett helyzetében megmaradt az országos szabadelvű nagygyűlés alkalmán mindvégig, mert a lelkes hangulatban lévő közönség a zempléni küldöttséget még a gyűlés feloszlásakor is megéljenzte.

Előléptetések. Főispánunk öméltsége e napokban kelt intézkedésével *Cyulai Lajos* Adorján, *Halasi Pál*, *Major Sándor* és *Szabó Lajos* törvényhatósági utmestereket, minősítésük és jogállatidejük figyelembe vételével, a törvényhatósági utmesterek első osztályába léptette elő.

Állami kőbánya-ipartelep. Lapunk 8-ik számában jelentettük már t. olvasóinknak, hogy *Tokaj* és *Tarcsal* határában, az arra alkalmasnak bizonyult térségen, nagyszabású kőbánya-ipartelep szándékozik létesíteni a kereskedelemügyi miniszter. Hírül adtuk ugyanakkor azt is, hogy a miniszter kiküldöttjei ott már helyszíni tanulmányokat is végeztek és tapasztalataikról szóló jelentéseiket a szakminiszter elé terjesztették. Ebben a dologban most újabb és igen örövendés és újságolni való van. Főispánunk öméltsége, ugyanis, Budapesten, e napokban személyesen közben járt a kereskedelemügyi minisztériumnál, hogy a *Tokaj-Hegyaljának* közgazdasági érdekeit kiközvetlenül érintő ez az állami kőbánya-ipartelep már a legközelebbi jövőben létesítsék. A minisztériumnak illető szakosztályai, főispánunk öméltségének jelenlétében az ipartelep létesítésének kérdéséről már meg is vitatták és arra a megállapodásra jutottak, hogy a 140,000 ftal költségvetéssel ipartelep létesítését a szakminiszternek javasolni fogják. Főispánunk öméltsége az ipartelep kérdésében tárgyalt *Lukács* kereskedelemügyi miniszterrel is, kitől az ügy sikerére nézve megnyugtató biztosítást nyert. — Így hát remélhető, hogy ebben a dologban rövid idő múltán már magát a miniszteri leiratot beszélgethetjük.

Bárczibázi Bárczy József

† Ismét halottja van a vármegye tisztikarának. *Bárczy József*, nyugalmazott gyámpénztáros, S.-A.-Ujhelyben f. hó 7-én, életének 64-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Halálának híreire kitűzték vármegyénk székházának ormára a fekete lobogót. Pár perc múlva az egész város megtudta arról a lobogóról és beszélte, hogy *Bárczy József*, ki 1848/49-ben a 9-ik honvédszászlóaj élén, mint zászlótartó az első között tüzte Budavár falára a vörösispások zászlaját, kisznevett. Jótémány volt számára a halál. Az élet nehéz gondjainak terhét vette le válláról; — mert mint az egyik ó-kori allampénztárosáról, róla is, ki a reá bízott köztársaságot arisztidési becsületességgel kezelte (a magáét pedig boldogra boldogtalanná elpazarolta) meg lehet ismétetni a jellemző moandást „... quo effertur — vix reliquerit”. A vármegye közkházában tengődve töltötte életének ápolásra szorult utolsó napjait. Onnan hoztak ki koszorúkkal díszített koporsóját a vármegye székházának első udvarára és ott adták meg *Bárczy József*-nek az öt megillető végső tisztességet 1848/49-es bajtársi saját zászlajuk alatt (bizony már csak kevesen egybegyü-

mit értek a nyelv művelése alatt?

Történelmi tény, hogy a magyar irodalom, leginkább a katolikus egyház latin nyelven irt dogmatikus műveinek fordításával kezdődött, — és mondjuk meg, hogy azon cseperedett. A magyar királyok kancellarjai egyszersmind latin műveltségű főpapok voltak; az íródiákok is (mint a nevük mutatja) latinul irni olvasni tudó olasz szerzetesek. A „cancellarius”-ok fogalmazták latinul (mert Rómából kerültek) a királyi rendeleteket, ítéleteket, törvényeket. Természetes, hogy a tudás közlésére vállalkozott magyar írók, vagy fordítók, a latin szöfűzés hatása alatt, megszerették és a magyar nyelvbe átültették a periodusokat, csinálták a magyar nyelv természetével merőben ellenkező latin konjugáció alakjait. Így gyakorolt meg a régi magyar irodalomban (de csak az irodalomban) a *latinizmus*. A nép nyelvéhez akkor a latinos tudósok még nem fértek.

A reformáció első századaiban, úgy a luteránus, mint a kálvinista papok, főurak gyermekei, német egyetemeken, tehát a német nyelv befolyása alatt képezték tehetségeiket, következésképp, már a 16-ik század végén, a protestáns irodalomban ott álalkodik a *germanizmus* csirája, jöllehet az izmos idegeken még nem bír erőt venni; de meg újat álja a latin nyelv kultusza is. Lát-szik tehát, hogy már az új-kor kezdetén két idegen nyelv befolyása zavarja meg a magyar nyelv sajátosságait; ha meg a népek és nemzetek érintkezésének viszonyos következtéseit is számba vesszük, bizonyára tót és orosz atyánkfiaitól is ragadt reánk valami, habar azoknak irodalmuk még akkor nem volt; tehát az ő befolyásuk, a szavak cserélésén kívül, többre nem terjedt, a mi tekintve nyelvünk élénk áthasonító erejét, szókincsünk gyarapítására szolgált.

Majd következtek *Mária Terézia*, II. *József*

Folytatás az I-ső mellékleten.

lekezve), élükön főispánunk öméltségével, ugyszintén köztisztviselő- és hivatalnoktársai, mint szép számban egybesereglett tisztelői. A temetés szertartását csütörtökön d. u. *Matlany Imre* ág. hitv. lelkes végzte. Mély bölcsellemmel és fenkölt hazafias szellemmel minden jelenlövőt érzékenyen megfőtött bucsuztató beszédéből kiemelkedett a következő részlet:

»Csatlakozott ő is ama százezerekhez, kik gyarló fegyverrel kezükben, de égő tüzzel, lelkesedéssel szívükben álltak oda, hol halál és dicsőség terem, hol csak egy eszme lelkesítette őket, mely az isten eszméjével együtt szüetlik az emberben: a haza szabadságának, boldogságának megszentelt eszméje. Feláldozó örömmel jölétét, nyugodalmát, mindenét, hogy csak azt a dráb földet, melyet hazának nevezünk s melynek szeretetét nem opheti ki belőlünk semmi szenvedés, csapas, sőt csak annál foróbban ragaszkodunk ahöz, melynek minden porszeméhez egy-egy megszentelt emlék fűződik, nagyinak, szabadnak láthassa. Ott volt ő, kezében a 9-ik hoavédszólój l obogójával, a csaták fergetegében, megrongyolva, de becsülettel szüzi tisztan hozva azt vissza a tüzből. Elkerülte őt a halál angyala messzire, nem merte hozzá csapni árnyalva ahhoz, ki a szabadság felszentelt zászlaját emelte karjával... Majd midőn isten végzéséből olyan volt nemzetünk állapota, mint a Mózesé, ki meglátta ugyan az ígért földét, de oda be nem léphetett; midőn néma szenvedés ült hazánk felett: vesztett ő is mindent, mert hazáját veszté el, de e nagy vesztés közepette is megőrizte a jobb jövőbe vetett reményét... S most ime itt nyugzik a megszenelt csaták harcosa. Ez utolsó küzdelemben ő lett a legyőzött. Itt nyugzik indulásra készen ama jobb hazába, melyben nem a harcok vérrrel festett lobogóját ogja karja emelni, hanem az örök béke fehér zászlaját.»

A temetőben és az 1848/49-iki bajtársak nevében *Matolai Etele* alispán vett bucsut szivreható szép beszéddel a jó barát, a becsületes köztisztviselő, a hős honvéd: *Bárczy József* emlékéül. Nyugodjék békében!

A közig. bizottság tegnap d. e. 9 től d. u. 1-ig tartott üléséről szóló tudósításunkat, mely az idő előre haladottsága miatt lapunk mai számába már be nem jöhetett, a »Zemplén» jövő száma fogja hozni.

Hírek a nagyvilágból.

A királyi pár a Rivierán. Mentoneból sürgönyzik: Öfelsége a király és királyné igen korán kelnek és reggelenkint hosszasan sétálnak a tengerparton, vagy igen fárasztó utakon járnak a hegyek között. Délben a felségek kocsin megtekintik a vidéket.

Kossuth Lajos, mint Turinból jelentik, az utóbbi időben igen nagyfokú gyengeségbe esett. Testi ereje rohamosan hanyatlott. Ereje, hál' istennek, ma már kezd visszatérni s környezete reméli,

germanizáló törekvései és mindezeket betetőzték az importált tudósok, a kiknek a német kultúra majmolása volt balványimádásuk tárgya, és — betetőzték a legközelebbi időben a hírlapirodalom reporterjei.

A ki a magyar nyelv megtisztításával akart volna az elmúlt század végén megbirkózni, annak a latinizmussal és germanizmussal kell vala szembe néznie. Fájdalom, nem úgy volt.

A nemzeti nyelv törvényes jogaiba leendő visszahelyezésének vágya fölébredt. Talpra keltek a magyar nyelv profétái: a *nyelvújítók*. . . Csak az a baj, hogy *nyelvújítók* voltak. Nemes irányu törekvéseik nem az igaz utra tértek, s a helyett hogy a nyelv tisztaságának helyreállítását tűzték volna zászlóikra: kiforgatták elemeiből a magyar nyelvet, melynek izmaiból és idegeiből a nemzet réges-régi fényes kora kicsillámlott; megmaradtak a germanizmus fertőjében és saját nyelvük eredetiségének aposztazisában, sőt még meg is keverték a *galticizmussal*.

Hát, a ki mai napság a magyar nyelv művelésével, jobban mondva a behelordott szemet eltávolításával foglalkozik, annak három hatalmas ellenségét, a latinizmust, különösen pedig a germanizmus szörnyüségét és a nyelvújítók ferdeségeit kell legyűrnie.

Példaképen mondom: ott világítanak előttünk *Kisfaludy Sándor*, *Kölcsey Ferenc* mély érzésű költeményei, *Beressenyi Dániel*nek, *Vörösmarty Mihálynak* a nemzetet álmából felrúzó hatalmas szövegei. Megnyilatkozik bennünk a nyelv gényusza. Költők voltak. Sziveik, lelkeik hazafias érzése vezette tollaikat. Az eszméhez, a mit megirtak, az anyatejjel beszitt anyanyelv diktálta a szavakat és kerekítette ki a kifejezéseket. Mint költők hamisítatlan magyar nyelvészek. Mint prózairókat nem szállja meg őket a nemzeti ihlettség; meghibben nyelvezetükben a magyar nyelv ös-ereje.

hogy *Kossuth* hatalmas szervezete diadalmaskodik az influenzából származott igen súlyos bajokon.

XIII. Leo pápa áldását küldötte a „kedvelt» Magyarországnak.

Angolországban politikai esemény számba megy most *Gladstone* lemondása a miniszterelnökségről. *Gladstone* a hajlott korával járó gyengeségek miatt volt kénytelen miniszterelnöki tisztéről lemondani. Távozása az államügyek vezérletétől két irányban jelent visszaesést. Az irek, kik Irországnak külön törvényhozást és belügyi önállóságot akarnak biztosítani, — nemkülönbön a katolikusok, kiket az anglikán egyház hatalma alól *Gladstone* szabadított föl, egyaránt pótolhatatlan veszteségről panaszkodnak most, hogy a kiváló államférfiu nyugalomba vonult. De szomorkodnak az oroszbarát érzelmü küpolitika barátai is, mert *Gladstone* lelkes orosz-barát volt. Utódja a miniszterelnökségben *Rosebery* lord lett.

Szicziáliában olyan szigorú tél uralkodik még most is, aminő ott emberemlékezet óta nem volt. Pár napig hóviharok is pusztítottak, mely alkalommal 74 ház omlott össze. Az *Etna* tüzhányó-hegy környéke járhatatlan, mert két méternyi magas hó bprítja.

Konstantinápolyból írják, hogy ott a kolera áttelelt és most az enyhébb idő beköszönésével újra felütötte fejét. Az utolsó héten naponkint 4—11 megbetegedés fordult elő, de a járvány jellege enyhe.

Hírek az országból.

Az országos szabadelvü nagygyűlés Buda pesten f. hó 4-én oly népes, fényes, tiszteletet parancsoló és lélekemelő volt, minőre hazai történetünkben eddig példa nincs. De az országos nagygyűlések szülőhajzában, Angolországban, is aligha volt még egy olyan nagyszabásu. mondhatnám egész Európában esemény számba menő nagygyűlés, mint aminő volt ez a szabadelvü »magyar meeting.« Akik 500,000 emberre becsülik a nagygyűlésnek álló és mozgó közönségét, inkább kevesebbet, mint többet mondanak. *Csak maga a mozgó közönség, vagyis a nagygyűlésnek az a része, mely küldöttségekbe szedődve és menetbe sorakozva az Andrássy-út gyönyörűen felékesített palotásorai között a nagygyűlés színterére zászlai s jelvényei alatt kivonult, meghaladta a 100.000-et!* Az a közönség pedig, mely a nagygyűlésnek lentebb olvasható határozatát hosszasan és lelkesen éljenezte, amely szivben, lélekben egyetértett, számbeli nagyságára nézve meghaladta a félmilliót! Ilyen »meeting«-gel felett a nemzet, párt és felekezeti különbség nélkül, a jan. 16-án, ugyancsak a magyar egyházpolitikai kérdésekben tanácskozott és merev felekezeties álláspontra helyezkedett országos katolikus nagygyűlésnek. *Az egységes magyar társadalom nemes felbuzdulása, az egységes magyar nemzet diadalmate volt ez a nagygyűlés. Ezen az első magyar mitingen az állampolgári önértzet a fenség erejével nyilatkozhatta ki a népkarot, melyről pedig írva van, hogy a »nép*

Elmerülnek a régi görög, új német, francia nyelv-alakítások és kifejezések szó szerint való utánzásába.

Korának, mint politikus is fénylő csillaga *Kölcsey Ferenc*, magasztos eszmékkel teljes, Országgyűlési Beszédei'-ben, a törvény termében elmondott védő szónoklataiban, az idegen nyelvek szófuzésének utánzása hemzseg; s azt kérdezzük: talán két *Kölcsey* volt? Mert az lehetetlen hogy az *Isten áldd meg a magyart* abban a korban irodott volna, a mikor a Wesselényi védelme. *Bajza Vörösmarty*, *Kazinczy Ferenc* sőt az erővel teljes nyelvezetü költő *Petőfi* prózái is a nyelvújító iskola rokkantságában synylenek. Egyedül, de egyedül *Deák Ferenc* volt apostola annak az igazi magyar nyelvnek, melyet az anyatejjel oltott lelkébe a magyarok istene.

Nem uraim! nem akarom én annak a kornak, azoknak a nemzeti érzés hevitette férfiaknak önfeláldozó munkásságát becsmérlni! Hiszen az a kor, azoknak a férfiaknak példája teremtette nekünk hazafias lelkes költőinket, államférfiainkat. Abból a magból, a melytől ők vezettek el, pattant ki Magyarország történetének ragyogó korszaka: 1848.

Mindazonáltal a magyar nyelv történetének vizsgálója, mint a helyes művelődés folyamának határán ott állapodik meg, a hol az ugynevezett nyelvújítók munkálkodása megkezdődik. Bárta mondhatjuk, hogy az 1792-ik esztendőben kezdődött irodalmunknak, a magyar prózairodalomnak barbár korszaka.

A magyar nyelv művelése alatt nem érthetk egyebet, mint az idegen nyelvek szófuzésének szabályait utánzó kifejezések kisöprését, s ezzel a magyar nyelv eredeti alakjának visszahódítását.

A magyar nemzet, a haza iránt elengedhetetlen kötelességük erre a nehéz munkára mind-

szava isten szava! Az országnak nem kevesebb, mint kétszázötvenkét testülete volt jelen a márc. 4-iki mitingen, melynek, mint *Szilágyi D.* mondotta a képviselőház másnapi ülésén, — az önként fakadt lelkesedés volt a szülője és aki azt kicsinyli, legfőlebb azért teszi ezt, hogy a saját szárnalmas helyzetét valahogyan mégis védelmezhesse. A leglelkesebb hangulat ösmertetését itten, térszúke miatt, mellőzván csak a milliók akarátát tolmácsoló határozatot közöljük, mely így szól:

Mi, az ország minden részéből vallás- és pártkülömbőség nélkül egybegyűlt honpolgárok, haladó idők története számára is, hazafias meggyőződésünket a következő határozatokban nyilvánítjuk, u. m.:

1. Ünnepiesen óvást teszünk a nemzetünk jellemével s hazánk érdekeivel össze nem férő egyoldalú felekezetieség ellen;

2. s bízva a törvényhozás bölcsességében haladásunk e forduló pontján, kijelentjük, hogy hazánk jövőjének egyik biztosítékát abban látjuk, hogy a napirenden levő egyházpolitikai reformok, a kötelező polgári házasság, kapcsolatban az 1868. LIII. t. c. módosításával, az állami anyakönyvezetés, a vallás szabad gyakorlata s a zsidó vallás egyenjogúsításának törvénybe iktatásával, mielőbb oldassanak meg;

3. megbízuk gyűlésünk elnökségét, hogy e határozatainkat a törvényhozás mindkét házának hozza tudomására.

Az itten kifejezett nagy elvek összessége, a nemzet akarata, azóta nemcsak hogy mozgásba hozta, de meg is hódította az egész magyar földet. — A közvéleményt és a nemzet akarátát a magyar egyházpolitikai kérdésekben hiven kifejező határozat kihirdetése után *Orczy Béla* báró elnök, a határozati javaslatot hosszantartó, lelkes éljenezés közt elfogadottnak nyilvánítván, következő beszéddel rekesztette be a nagygyűlést:

Mielőtt a végsőt kimondanók, engedjék meg, hogy szivem legmélyéből eredő örömmel és lelkesedéssel köszönhessem meg azt, hogy önök, meghívásunknak megfelelően, ma megjelentek és lehetővé tették, hogy oly nagyszerű és méltósággal teljes nagygyűlés volt tartható. (Éljenezés.) Csak az önök jelenlétének és részvételének köszönhetjük, hogy oly fényes sikert értünk el, mely élő példa arra, hogy a szabadelvűség mély gyökeret vert Magyarországon polgárai szivében. (Lelkes éljenezés.) És ha önök most tüzhelyeikhez visszatérnek, vigyék magukkal teljes elismerésünk és köszönetünk mellett azt az öntudatot, hogy ez a nap Magyarország alkotmányos életének fejlődésében mindig emlékeztetés fog maradni. (Hosszas zajos éljenezés.) És midőn most e nagygyűlést bezárnám, felhivom a nagygyűlékezetet, hogy minden tagja egyesüljön velem abban a felkiáltásban, mely meggyőződésem szerint minden magyar ember szivében eleven visszhangra fog találni. **Éljen a király!** (Hosszantartó, szünni nem akaró lelkes éljenezés.)

A szabadelvü nagygyűlés hódolata. *Orczy Béla* br., a márc. 4-én tartott országos szabadelvü nagygyűlés elnöke, *Wekerle Sándor* dr. mi-

azoknak vállalkozniuk, akik az irodalom munkásai, és hivatalaiknál fogva mindazoknak, akik a néppel írásban vagy szóval érintkeznek: tisztviselőknak, lelkészeknek és tanítóknak. Kötelességük a három tényező elvetette gazt erős kézzel kiméretlenül ki- gyomlálni.

Nehéz munka, de, az irodalomból legalább, sikerülni fog. A városokban megmaradt germanizmusról pedig azt tartom, hogy az olyan mint a filokszer. Az isten a megmondhatója, megsza- badul-e valaha tőle az ország, vagy örökkön- örökké itt fog pusztítani.

Már most, az okszerű gyomláshoz szükség- es eszközöknek tartom:

1. a latinizmus felismerésére: a latin nyelv ismeretét;

2. a germanizmus megismerésére: a német nyelv tanulmányozását; mert hát hijába, »tam victoribus, quam victis peregrina lingua discenda est« — amint *Csáky* gr. (akartam mondani *Curtius*) megírta.

3. a nyelvújítók tévedéseinek megismerésére, a régi jó szók helyett a mondvacsinált, a fület és nyelvérzékét egyaránt sértő új szóknak a *Pasteur* intézetébe küldhetés okából utmutatással szolgál- nak *Pázmán*, *Bethlen*, *I. Rákóczi György* iratai. A mellett vigyük be az irodalomba, közbeszédbe s ott a néppel töltött ifju korunkban megszokott igaz magyar szójárást.

Ne irtózzunk régi szótáraink szókincsétől, se a régi, akár vallásos, akár más tartalmu könyve- inktől.

Sokat segíthet a nagy feladat sikerében a »Magyar nyelv történeti szótára,« melyből kitanul- mányozható, hogy a nyelv gényuszának természe- tes fejlődése szerint ma hogyan kellene beszélnünk és írunk magyarul — magyarul.

nisterelnöknek személyesen nyújtotta át a nagygyűlés jegyzőkönyvi kivonatát, avval a kéréssel, hogy a szabadelvi országos nagygyűlés hódoló üdvözlését tegye a trón számolyára. *Wekerle* miniszterelnök kijelentette, hogy a nagygyűlés hódolatát és határozatát Ofelségével a királyi közölni fogja.

Andrássy Gyula gr., belügyministeri államtitkár, Olaszországba utazott.

Lukács Béla, kereskedelmi minister százhusz székelyfiut helyeztet el a fővárosban különböző elsőrendű nagy gyártelepeken s legközelebb még 250 székely fiu fog a főváros gyáraiban elhelyezést találni. Köztudomású dolog, hogy a székely földről nemcsak a legények, de még a leányok is kénytelenek Oláhországba vándorolni, hogy ott munkát és kenyeret kaphassanak. Ezeket a bajokat úgy akar segíteni most a minister, hogy kitelepíti a székely ifjakat a budapesti ipartelepekre.

Thaly Kálmán a képviselőház márc. 7-iki ülésén megkérdezte az elnökséget, hogy *Bereg- és Zemplén-vármegyéknek a Rakóczi Ferenc* hamvainak hazaszállítását kéri folyamodásait mikor szándékozik tárgyalni? *Bánffy* Dezső br. megnyugtató választ adott.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye ünnepe. Pest-vármegye közönsége mintegy harmadfél évvel ezelőtt egyhangulag elhatározta, hogy a király életnagyságu arcképét a vármegyei közgyűlés-terem számára lefesteti. *Benczur* Gyula festőművész a képpel most elkészült, s a díszesen renovált közgyűlés-teremben azt a mult napokban helyezték el s ünnepies leleplezése ma d. e. 10 órakor van az ebből a célból egybehívott rendkívüli közgyűlésen. A kép *Benczur* egyik legsikerdűbb alkotása. A király, ki mint már említettük, többször ült a festő-művész előtt, igen híven van találva a képen s a Szent-István-rend festői szép palástjában látható a király.

A magyar udvartartás. A gödöllői királyi kastélyból az összes német cselédséget és szolgálattelvéket elhelyezik Ausztriába s helyükbe tisztán magyarok jönnek.

A „Szegi gőzmalom részvénytársaság“-nak 1894. április hó 1-én S. A.-Ujhelyben tartandó közgyűlésén az 1893-ik évről be-terjesztendő üzleti jelentések.

1. Igazgatósági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Habár az elmúlt évben vállalatunk létezése óta legtöbbet örömlünk és nemcsak az egész évi termelésünket, de azon felül még 2779 mm. liszt-neműt is értékesítettünk, még sem voltunk azon helyzetben, hogy évi számadásainkat kedvező eredménynyel lezárhassuk.

Összehasonlításokat téve más felsőmagyarországi malmok kimutatásaival, azt tapasztaljuk, hogy *nyers jövedelmünk* métermázsánként átszámítva más jó hírnevű hasonvállalatokét meghaladja, tehát nyilvánvaló, hogy nem az üzletvezetésnek tulajdonítható az elégtelen eredmény, annál kevésbé, mert üzletkorunk mindinkább nagyobbodott, készítményeink kedveltek és conjuncturális időkben nem vagyunk képesek a beérkező megrendeléseknek eleget tenni, hanem a belföldi fogyasztás folytonos emelkedése mellett a kivitel az utolsó években oly annyira hanyatlott, hogy a magyarországi malmok, az egymás elleni verseny által serkentve az *üzemköltségeknek nagyobb mennyiségre való feloszthatása* érdekében az őrlési képesség lényeges emelésére törekedtek és ekkép a nagyobb üzemképességű malmok aránylag csekélyebb költséggel állíthatják elő készítményeiket, a restructióval járó műszaki beruházások által pedig a lisztesedés eredményét is lényegesen javították.

Tekintve, hogy jelenlegi gyári épületeink további terjeszkedést nem engednek és nagyobb szabású építkezésekbe bocsátkozni nem mertünk, a fent jelzett irányban 1883. óta nem fejtettünk ki tevékenységet, de miután a mult év folyamán is alkalmunk volt időszakonként tapasztalni, hogy az általános árviszonyok miatt hiányzó készletek mellett sem emelhettük árainkat, hogy vevőinket el ne idegenítsük; azon meggyőződés érlelődött meg bennünk, hogy vállalatunk érdeke megkívánja, miként eddigi conservatív álláspontunkat felhagyjuk és malmunk nagyobbítására és annak legújabb gépekkel való felszerelésére törekedjünk. Immár foglalkozunk e tervvel és alapos tájékozásunk után bátorkodni fogunk erre vonatkozó nézeteinket Önök elé terjeszteni.

Jelentjük a tisztelt közgyűlésnek, hogy az elmúlt évben gőzgépünkhez egy új kettős gőzhengert szereztünk be, melynek 1253 fit 13 krnyi értékét a gép és malomberendezés számlájára könyveltettük, ellenben az elhasznált régi gőzhengerek leszállított értékét 400 frttal az értékcsökkenési tartalékalap terhére hoztattuk leírásba. Szives tudomásukra juttatjuk egyuttal, hogy a vasutállomásunk létesítése érdekében 1883-ban

beruházott és vagyonként feltüntetett 11128 frt 40 kr. az elmúlt évben már teljesen letörlesztetett és e cím alatt mérlegünkben vagyontétel többé nem fordult elő.

Midőn még fölemlítjük, hogy a december 31-én illetve f. évi január elsején felvett leltár alkalmával a lisztkészlet szokásos módon métermázsánként 1 frttal és a korpakészlet métermázsánként 50 krral vétetett a rendes eladási áron alól számításba, áttérünk egyes üzletágaink kimutatására, és van szerencsénk a mult év forgalmát következőkben bemutatni:

Az 1893-ik évet a magtárban lévő 7055 mm. 49 kgr. buza és 531 mm. 61 kgr. rozskészlettel kezdtük meg. Az év folyamán bejött 47960 mm. 33 kgr. buza és 1109 mm. 69 kgr. rozs; összesen 55015 mm. 82 kgr. buza és 1641 mm. 30 kgr. rozs. Ebből öröltetett a malmalomban 50100 mm. buza és 1200 mm. rozs, maradt tehát 1893. december 31-én magtárunkban 4915 mm. 82 kgr. buza és 441 mm. 30 kgr. rozs, és pedig a búzát 6 ft 73 krjával, a rozst 5 ft 29 krjával számítva; ezenkívül megvásárolt de le nem szállított buza 6169 mm. 10 krg. összesen tehát 11084 mm. 92 kgr. buza és 441 mm. 30 kgr. rozs, mely életnemükből a buza átlagban 6 ft 78 krba kerül.

A malmalomban a lefolyt évben 28 napot szünetelvény, 51300 mm. életneműt öröltünk meg. melyből 50006 mm. 72 kgr. különféle örlemény készült Vászartolt idegen liszt 1927 mm. 20 kgr. Visszavett liszt és összegyűlt többlet 8 mm. 45 kgr. 1892 ik évről átvett készlet 2896 mm. 29 kgr. összesen 54838 mm. 66 kgr. Ebből csere és eladás útján 494417 frt 19 krnyi összegben értékesített 52785 mm. 93 kgr. Maradt 1893. december 31-én lisztkészletünk 2052 mm. 73 kgr.

A parasztmalomban a lefolyt évben a vendégek részére 2517 mm. 22 kgr. életneműt öröltünk és vámban valamint őrlési díjakban 1381 f. 43 krt vettünk be.

Az 1893. évben malmászatunk 7059 ft 27 kr. jövedelmet hozott. Takarékbetét kamatokban bejött 31 ft 38 kr. Kisebb bevételekből befolyt 185 ft 74 kr. Az összes nyereség tehát 7276 ft 39 kr. Ebből elhasználati százalék gyanánt az értéksökkenési tartalékalap javára fordított 3333 ft 30 kr. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság kikötött járandósága pedig tesz 1100 ft — kr. 4433 ft 30 kr. és így a betervezett zarméreg és üzleteredmény számla tiszta nyereséget tüntet fel. Ebből levonandó a tisztviselők kikötött 5% tóli részüilletéke 142 ft 15 kr. marad 2700 ft 94 kr.

mely összegnek felosztására és hovafordítására nézve bátorkodunk indítványozni miszerint: a közönséges tartalékalaphoz 5% vagyis 135 ft 05 kr. csatoltassék; jutalomdíjakra egyes tisztviselőknek és munkásoknak szavaztassék; a fenmaradó 2400 ft — kr. pedig osztalék fizetésére fordittassék.

Összesen: 2700 ft 94 kr.

Tekintettel arra, hogy az alapszabályok 66. §-ának g) pontja szerint a nyeresemény — illetve osztalék tartalékalap oly célból alapított, hogy rozabb években is némileg kielégítő osztalékot fizethessünk, javaslatunk oda irányul, méltóztassék elhatározni, hogy a fentemlített 2400 fthoz a nyereséménytartalékból osztalék fizetésére még 2600 ft csatoltassék és hogy a 18-ik számú szelvény ilyképen egyenkint 10 ftjával beváltassék. Ezek után kérjük hogy a felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után saját jelentésünket tudomásul venni, a mérleget megállapítani, indítványainkat elfogadni, az osztalék kifizetését elrendelni és számunkra a felmentőt megadni sziveskedjenek.

Kelt Sátoralja Ujhelyben, 1894. febr. 18-án.
Szöllősy Gyula,
főigazgató.
Bydeskuthy Sándor, Dr. Schön Vilmos, Szöllőss Arthur,
igazgatósági tagok.

2. Felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A mult évi közgyűlés által reánk ruházott tisztségben szabályszerűen eljárva, jelentjük, hogy malomvállalatunk ügyei a lefolyt évben is a társulat érdekeinek megfelelőleg vezettetettek.

F. évi január hó elsején a malomtársulat vagyonaát a 2) alatt becsatolt leltár szerint pontosan felvettük, mai napon pedig a fő- és mellékkönyveket vettük beható s gondos vizsgálat alá és ez alkalommal az igazgatóság által az 1893-ik évről előterjesztett mérleget, ugyszintén a veszt és nyer-számlát egészen helyeseknek és a valóságnak megfelelőeknek találtuk.

Az igazgatóságnak f. évi február hó 18-án kelt üzleti jelentését átolvasván, az 1893-ik évi 2843 ft 09 kros nyereség felosztására vonatkozó indítványt helyeseltük és magunk is hozzájárulunk az igazgatóság azon javaslatához, hogy a nyeresemény tartalékalap segítségével a tisztelt részvényeseknek a lefolyt évre 10 ftos osztalék fizetessék.

Vége azon kérelmet terjesztjük a közgyűlés elé: méltóztassék úgy az igazgatóság mint az alólírottak részére az 1893 ik évre a szokásos felmentvényt megadni.

Kelt Szegiben, 1894 február 25-én.

Zinner Henrik, Schwarz Bernát, Kelner Ede,
felügyelő-bizottsági tagok.

Külömfélék.

(A király adományai.) Őfelsége a király kabineti irodája útján: Hvozodovics Imre maskóczi, Damjanovics Ágoston szerdahelyi, Damjanovics Antal nyugalmazott — Kristóf Endre rafajóci, Jaczkovics Pál petriki, Bellovics János zboji, Farkas Miklós vásárhelyi, Király Gyula kolonczai, Timko János pichnyei, Hodobai Antal brusnyiczai, Molcsányi Miklós orosz-kázméri, Zima Miklós petkóczi és Bruiszy Antal rudlyói g. k. leikészek részére 30—30 ftnyi — továbbá Tóth Antal szalóki, Balazs János szerencsi, Gregorovics Mihály ifb. radványi, Broszki János agyagosi, Kovács Tivadar falkusi, Gojdiacs János olsvai, — Sztarovszky Péter priszlopi, Szuhai Mihály krasznibrodai, Pajkosi Miklós komlóskai, Kanyuk György vásárhelyi és Rozak Péter lomnai, g. k. tanítók részére pedig 15—15 ftt kegyes adományt küldött.

(Városi ügyek.) A városi képviselőtestület közelébb tartott közgyűlésén a város főbírája bemutatta a *Rakóczi-utcai* csatornának 110 méter hosszúságban leendő áthelyezése és beboltozása tárgyában megtartott hozzájárulásról felvett jegyzőkönyvet. Tudomásul vették és azzal adták vissza a város főbírájának, hogy a hozzájárulás arányát megállapító határozatot aként hozza meg, hogy a csatorna áthelyezésével járó költségek negyedrészt az utca jobb oldali háztulajdonosai $\frac{2}{3}$ részben; a baloldali háztulajdonosok pedig $\frac{1}{3}$ részben tartoznak házbéradójuk arányában viselni. Ezzel egyidejűleg a csatorna kiépítésének biztosítása iránt versenytárgyalás tartását határozták. — A felső-zólyomkai ut rendbeszedése tárgyában megtartott hozzájárulásról felvett jegyzőkönyvben az érdekelte háztulajdonosok ajánlatát a képviselőtestület elfogadta és a főbíró a hozzájárulás arányát megállapító határozat hozatalára utasította. — Örvedetes tudomásul vették a t. vármegye pótdadó folszólamló küldöttségének abbeli határozatát, mely szerint a mult 1885—1890. években kölcségvetésileg fedezett és és a vármegye pénztárába befizetett pótdadók 1312 ft 76 kr visszautaltattott. Ez alkalomból Pa'aky Miklos jegyzőnek, az ügy sikeres megoldása körül tett buzgólkodásáért, a képviselőtestület elismerést és köszönetet szavazott. — A gazdasági bizottságnak az erdőgazdasági üzemterv megváltoztatása s az erdő kezelése és kihasználása tárgyában beadott véleményes jelentését a képviselőtestület egész terjedelmében elfogadta.

(Időjárás.) Tegnap d. u. 1 és 2 óra között, mikor e sorokat írtuk, a hőmérő 22 (huszonkét) R fok meletet mutatott. Kék ég alatt ibolyafakasztó napsugár! „Üdül a föld, arcán mosoly kezd látszani.“ És ugyan bár fejed fölött lilinkáz már a himes pillangó:

„De még se higy vakon, mert ez idő család!
Még zúz, jég fedheti az ébredő határt,
A tél boszút állhat a fűvön, levelen
Mely bizván, legelsőbb, földön fán megjelen.“

(R. Kovács Laura asszony) Művésznő híreben álló magyar recitator tegnap Ujhelyben járt, hogy az itten f. hó 14-én, azaz szerdán este tartandó előadásához szükséges előkészületeket megtegyje. A „művésznő szerkesztőségünkben is tett látogatást. Felmutatta előttünk azokat a hízegő nyilatkozatokat, melyeket az *Erdélyi Híradó*, a *Pécs*, a *Szekesfehervár* és *Vidéke* c. lapkollégáink, mikor vidékükön szerepelt Kovács Laura, adtak ki a művésznő sokoldalú tehetségéről, melyet rutin, meleg bensőség, kiváló drámai hűv jellemnek. A „Pécs“ mondja: Kovács Laura hajlékony hangja igen jó eszköz arra, hogy legváltozatosabb skáláját is adhassa az értelmek kifejezésének. Őt magát, mint magas műveléssel kacsogtető előadását is melegen ajánljuk Ujhely és vidéke műpártoló közönségének úgyszeretetébe s pártfogásába.

(Halálózás.) A kassai kir. ítélőtáblának egyik oszlopos tagja, *Kolosmonostori Kolos Gyula*
Folytatás a II-ik mellékleten.

kir. ítélő-táblai bíró, Kassán életének 49-ik, boldog házasságának 24-ik évében f. évi március hó 4-én hosszas szenvedés után elhunyt. *Kolos Gyula* vármegyének volt egyik érdemes szülöttje; köz pályáján gyorsan emelkedve, mint az újhelyi kir. törvényszéknek egyik jeles bírja pár évvel ezelőtt, mikor a kir. ítélőtáblákat decentralizálták, költözött át Újhelyből Kassára, hol kiváló szakértelmével, szeretetreméltó egyéniségével, igazságszeretetével és pártatlanságával nemcsak a művelt társadalomban vivott ki magának előkelő helyet, hanem jóbarátainak és ismerőseinek körében is a legáltalánosabb szeretetnek és ragaszkodásnak örvendett. Így természetes, hogy halála, mely a pályá zenitje előtt érte őt utól, mindenfelé igaz részvételt keltett. — Áldás és béke lengjen porai felett!

(Vásárok.) A husvéti országos vásár folyó hó 19-én, a katonai lóvásár pedig folyó hó 21-én lesz Újhelyben.

(Bankócsinálók.) Rejtelmes ügy foglalkoztatta a múlt hetekben az újhelyi rendőrséget. Nem régebben *G. S.* pénzes ember hírében álló újhelyi kereskedőhöz egy uriasan öltözött, aranygyűrűs, aranyláncos fiatal ember állított be és marhakereskedőnek adván ki magát, jó üzletkötéseket helyeztet kilátásba, majd pedig misztikusan szótt kecsesgöngyözt ígérték után nagy titokban oda lyukadt ki a szöbeszéd vége, hogy nagyon könnyen fog ám menni a pénzszerzés, hanem csak úgy, hogy a bankjegyeket, a hamis ötveneseket, amelyeket ő fog átadni, *G. S.*-nek kell forgalomba hoznia. *G. S.* nem állott be kompanistának, mert az elegáns urat egyszerűen kidobta. Erről az esetről csak másnap értesült a rendőrség. Bár jóformán mesészerűnek tűnt is ott fel a dolog, a nyomozást ez ügyben, miat a kötelesség parancsolta mégis foganatosították és pedig olyan eredményre, hogy *G. S.*-nél egy szerfölött gyanús egyéniség csakugyan megfordult és hogy társa is, egy szintén nem kevésbé elegáns öltözötű férfi Újhelyben járt, sőt az is kiderült, hogy privát szálláson a bankgyártó masina is velük volt. Így valija a szállásadó asszony, aki a táskába rejtett négyezer forintot egy ötvenes bankjegy figurájának vésetét vélte látni, amint arról laborban a festéket lemosták. Egyikük *Szabó József*-nek és újhelyi származásának nevezte magát és ennek annyiban is lehetett hitelt adni, mivel, mint a kihallgatott tanúk vallották, elég tájékozottságot árult el a város ismeretét illetőleg. Ez volt a nyom, melyen a rendőrség a fél napi itt időzés után Budapest felé elutazott két egyén kilétének puhatólását megkezdte. A nyomozás kevés idővel ezután szerencsés fordulatot vett. Kiderült, hogy az elegáns ur, aki magát *Szabó*-nak nevezte, valójában *Kulhanik András*, lopás-, csalás- és sikasztásért még csak 28 éves kora dacára, több ízben, már kilenc évi fegyházát kiállott hirhedt firma, ki legutóbb a munkácsi fegyházból, a múlt év október havában szabadult ki, szabadulása után Szabolcs-vármegyébe került és így ott folytatja most a banda kipuhatólását az újhelyi és a nyíregyházi rendőrség egymással karoltva. Legújában ugyan azt a hirt veszszük, hogy *Kulhanik* hamis pénz terjesztése miatt a nyíregyházi törvényszéknél már fogva van. Az érdekes eset részleteit később, mielőtt tudomásunkra jut, közölni fogjuk.

(Hamis korona.) Még eddig nem hallottuk, hogy akadtak olyanok is, kik arra adják fejüket, hogy az egy koronásokat hamisítsák és forgalomba bocsássák. Ma már ilyen is van. Újhelyben történt a múlt keddi hetivásáron, hogy a rendőrség *Valykó Györgyné* r. bányácsi asszonytól foglalt le egy hamis koronást a mint éppen elváltani akarta. A hamis pénz nyomása elég ügyes, hanem színe, pengése, sima fogása rögtön elárulja, hogy nem ezüstből, hanem valami cink-féle fém-ből van verve. Az asszony a hamis pénz holszerzését félig meddig igazolta, mindazonáltal a nyomozást ebben az ügyben tovább folytatják.

(Tolvaj pékség.) Borányos részegség miatt került e napokban a rendőrség elé *Demkó József* eperjesi származású pékség. Mire mámorát kialudta már nem csak részegsége, hanem Sárospatakon dolgozó társának meglapása miatt is kérdőre vonták, mert azalatt Patakról előjött társa itt kereste őt, aki azelőtt való estén óráját, néhány ftnyi készpénzt, ruháját és cipőjét összeszedve megszökött. Bekísérni sem kellett a jómadarat, kinek ez a stikli nem az első cselekedete volt, mert panasztételkor már a dutyiban volt. Törődelmesen bevalotta tettét s a vizsgálóbíró-sághoz került.

(A „Zemplén“ sekete táblája.) *Pro domo.* (Ad normam: „Óra minek kéne nekünk, csak azt látnók, hogy elkéstünk!”) Ilyen formán énekel a péleskei nótárius. Én is ilyenformán kezdem és egymagam egyhangulag leszavazom a villamosvilágítást. Mire való az? Sokkal jobb az utcai sötétség; eddigelé csak nappal látta az ember az utcák rondaságát; ezután, ha lesz villamosvilágítás, majd éjjel is láthatja. Ki az ördögnek való

az a villamosvilágítás? Aki szolid, csendes m. k. polgár, az este otthon marad, aki pedig lump, korhely, azért nem kár, ha kitöri a nyakát. Ha még arról volna szó, hogy a *Zsolyomka* lesz, megvillámvilágítva — érteném; mert akik néha estenden antrul lefelé vetődnek, beérdekelt állapotjuknál fogva egy kis fölvilágosulásra rászorulna; hanem, hogy a városban mitől lenne jó ez a villamosított világosság, mely még valahol az éji homályban kéklik, azt nem tudom. Itt a *Kossuth*-utcában a 162. számú ház. Előtte egy réms' ges kőcsatorna, oda van téve a gyalogjáró jól kimért középebe, pontosan arra a helyre, ahol az ember minden baj nélkül kitörheti a lábát. Nem lehessen tudni, ki a szidnivaló: a rendek éber őrei, kik még bele nem botlottak, vagy a ház tulajdonosa, ki azt oda tette; melyeknél fogva az ember egyiket se szidja, vagy mind a kettőt. Ha ezt a köböl faragott csorogtatót fényes nappal arra hivatott teremtmények észre nem veszik, nem látják: hát aztán a villamosvilágításnál meglátják-e? Ha nem, akkor nem kell villamosvilágítás; ha igen: akkor jöjjen már akár izzó láng, akár ivilámpa alakjában, de jöjjen is repülve, rohanna még mielőtt nyakát szegi egyik másik tisztességes és a polgári, valamint katonai házaságot megzavaró polgártársunk. Városi rend, tisztaság: hű ábrándok Tengernár, sártenger, lucsok, rondaság: valóság.

(Vasuti szerencsétlenség.) A n. károly-somkúti vasuton a személyszállító vonat mozdonya kiskilott, a kocsiak felfordulva részben összetörték, az ablakok mind bezúzódtak. Ezen a szerencsétlenül járt vonaton volt a szatmári sorozó bizottság is, melynek innen *Sebestény Antal* dr. honvéd ezredorvos, tisztelt barátunk is tagja, aki, hál' istennek, sértetlen maradt, ami annál öröndetesebb, mert az ő kocsiuk is összetört és közülük egy százados igen súlyos sérülést szenvedett. Két nő az utasok közül életét vesztette.

(Fényes házimulatság.) Homonnáról írják nekünk: Folyó hó 3-án *Lukovits Géza*, volt bankelnök, kedves otthonában fényes házimulatság folyt le. Jelentelt a város értelmiségének nagy része. A lukullusi vacsora s a finom tokaji reggelig ébren tartotta a 30 tagból állott vidám társaságot. Természetes, hogy tőzstokban sem volt hiány. A tőzstozók házigazdájának bokros érdemeiről bőven megemlékeztek s kérték, hogy jövőben se vegye le jótékony kezét a városról. *r. l.*

(Iskolai tanulmányut.) A homonnai középkereskedelmi iskola f. hó 17-én 34 tanulóval a fővárosba fog rándulni. A tanulmányutban részt vesznek *Szavacsuk József* igazgatón kívül *Kerekes György*, *Kováts József*, *S. Nagy Lajos* és *Reich Manó* tanárok. A tanulmányut költségeinek fedezésére eddig begyűlt már 556 ft. Ebből 100 ftot a kassai kereskedelmi s iparkamara adott, 264 ftot a tanulmányutra induló 34 tanuló fizetett be s 192 ft pedig gyűjtés útján folyt be. A kibocsátott gyűjtőleveken legtöbbet adtak Homonna, N. Mihály s Varannó községek. A szíves adakozókat helyszüke miatt névszerint nem sorolhatjuk fel, csupán két adakozót említnék fel, mint akik intézetünk iránt mindenkor melegen érdeklődtek, s ezek *Andrássy Sándor* gróf, ki 25 ftal s *Haraszthy Miklós* főszolgabíró, ki 5 ftal járult a költségek fedezéséhez. Fogadják a megnevezett s a meg nem nevezett szíves adakozók az intézet s a tanügy nevében hálás köszönetünket! A testület nevében: *S. Nagy Lajos*.

(Fischer Julia) budapesti női divatterem képviselője e napokban érkezik városunkba, mely alkalommal dus választékú, legújabb divatu mintákat és modelleket fog a hölgyvilágnak bemutatni.

(K.-Helmece emelkedése) Köztudomású dolog, hogy K.-Helmecezen milyen nyomorúságos állapotok vannak lakás-viszonyok dolgában. Az állami, vármegyei tisztviselők és hivatalnokok helyzete, kiket sorsuk Helmeceze vezérelt, minden számlomra érdemes; mert a legtöbben közülük igényeiknek egyáltalában meg nem felelő, s azon fölül még megeg-drága lakásokban kell meghúzódniuk. Ezen a bajon most annyira-mennyire segítenek. Nevezetesen, mint levelezőnk írja, a pénzügyi- és igazságügyi ministerektől nyert jóváhagyással a leleszi prépostságnak Helmecezen lévő elhagyott épületeit alkalmas módon adóhivatali helyiséggé alakítják át s ugy ott, mint az ekként üresen maradó régi adóhivatali helyiségekben az igényeknek megfelelő lakások is készülnek. Levelezőnk ugy értesült, hogy az illető ministerek és a leleszi prépostság között már a dolgra vonatkozó szerződés is létre jött. — A másik dolog, ami szintén Helmece város emelkedésére mutat az, hogy ott a járásbeli közkórház építését már a jövő tavasszal megkezdik.

(Meghívó.) A sárospataki ev. ref főiskola ifjusága ez évi március hó 15-én a „Kossuth-alap” javára a városháza termeiben jótékonycélú zártkörű táncmulatságot rendez, Belépő díj: személyjegy 1 ft, családjegy 2 ft. Kezdeté 8 órakor. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak. A táncmu-

latságot délután 3 órakor a főiskola imatermében hazafias emlékünnepség előzi meg.

(Meghívó.) A homonnai középkereskedelmi iskola önképzőköre a dalos- és zenekörök közreműködésével márc. 15-én az intézet rajztermében *diszgyűlést* rendez. melyre Homonna város s vidéke t. közönségét tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: 1. Nemzeti dal, zenéjét szerző *Boldis Ignác*. Éneklje az énekkar. 2. Márc. 15. óda. 3. Népdalok *Bokor J.*-től. Előadja a zenekar. 4. Márc. 15. ének méltatása, felolvasás. *Irta S. Nagy Lajos* tanárelnök. 5. Honfidal, éneklje az énekkar. 6. A nemzethez, írta *Petőfi S.* 7. Rákóczi-induló, Engessertől. Előadja a zenekar. —

(Gálszécsen) a f. hó 12-ére eső országos vásárnak kivételesen f. hó 13-án és 14-én leendő tartását a keresk. ügyi minisrter megengedte.

(Névváltoztatás.) *Braun Jeanette* s.-a újhelyi lakos vezetéknevét belügym. engedelemmel *Bérczire* változtatta.

(Gyászhir.) Lapunk nyomtatása közben kaptuk a mélyen megható gyászirt, hogy *Csernus László*, piarista-tanár, szülővárosában Kecskeméten, hová S.-A.-Újhelyből egy hét előtt üdülés végett utazott, tegnapi d. e. 10 órakor meghalt. Halálának híre nemcsak a piarista-rendben, melynek Kalazanti-hivatású tagja volt, hanem tisztelőinek körében és volt tanítványainak szívében is, kik öbenne jó tanárakat a rajongásig szerették, támasztott fájó érzetet. Áldás legyen emlékének!

(Időjósolat márc. 11-re.) Változó felhőzet, enyhe, jelentékeny csapadék nélkül.

Irodalom.

Kunn Géza gróf f. hó 5-én, az akadémia történelmi osztályának felolvasó ülésén, s honfoglalás előtti magyar történelem felvilágítására igen becses adatokat sorolt fel, török források alapján. A perza Gardezinék 1052-ből származó följegyzéseit ismertette a magyarokról. *Gerdezi*, *Abdul Rasid* uralkodása alatt írta művét. *Gerdezi* még a magyarok régi hazáját írta le a *Don* tövében a Feketetenger mellett. *Gerdezi* szerint a magyarok túzimádó, harcias nép; bátrak, jó kinézésűek, tekintélyesek. Ruházatuk színes selyemből való s fegyverzüket ezüsttel van kiverve. Barátjaiknak a magyarok hű barátjai, de ellenségeikkel szemben kegyetlenek. A szlávokkal gyakori harcokat folytatnak. *Gerdezi* fölemlíti, hogy a házasságkötésnél a magyaroknál divatban volt a hozomány. A vőlegény atyja elmegy a menyasszony atyjához s ott előadja az utóbbi a leánya összes vagyonát, hozományát s egy nagy szőnyegbe csomagolva viszik az új pár lakására.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Tisztelt Szerkesztő ur!

Becsés lapja legutóbbi számában a gálszécsi rendes levelező elég lelkiismeretlenül s a valószínűleg meg nem felelőleg azt állítja rólam, hogy én a lelkesi hivatalnál megjelent protestáns keresztszülőkre vonatkozólag azt mondtam volna: „Ne hozzon nekem ilyen b... g kálvinistákat.”

A rendes levelező ezen merőben légből kapott állítását ezennel kénytelen vagyok durva rágalomnak nyilvánítani s egyben határozottan azt is kijelenteni, hogy én a beiratás alkalmával a szülésznőhöz csak a következő figyelmeztetést intéztem: „Mondtam már magának százszor is, hogy két protestáns felet együtt ne hozzon.”

Tény azonban az is, hogy a beiratás előtt egy negyed órával az udvaron találkoztam az engem kereső felekkel, amennyiben a szokásos időn kívül, midőn én hittani órára indultam, jöttek ügyükkel hozzám, anélkül, hogy a keresztszülőket ismertem volna, vagy vallásuk minőségéről csak sejtelmem is lett volna, késedelemükért ke-ményen megdorgáltam őket.

Ebből láthatja t. szerkesztő ur, hogy az ilyen jóakaratu rendes levelezők ilyféle tetteikkel mennyire közreműködnek a felekezeti béke előmozdítására.

Gálszécs, 1894. márc. 6.

Zselinszky János,
rk. segédlelkész.

Erre a kinos tárgyra vonatkozólag levelezőnk még a következőket jelenti:

A segéd-lelkész úrtól, *Zselinszky* Jánostól becsületében sérelmet szenvedett *Bacsa György* keresztszülő, a gálszécsi kir. járásbírósnál panaszt emelvé, az erre vonatkozó panaszjegyzőkönyv nevezett kir. járásbírósnál 463/bf. 94. szám alatt van beigatva, melyben *Bacsa György*, keresztszülő, panaszát akként terjesztette elő, hogy midőn a keresztelekés alkalmával a szülésznő bejelentette, hogy a keresztszülő *X. Y.* ágostai vallású egyének lesznek: a segéd-lelkész ur dühösen kiállott rá a bá-bára: „hányszor mondtam már magának, hogy ilyen b... gokat ne hozzon hozzám keresztszülő-ké!” (szó szerinti idézet). — Mindössze annyiban tévedtem, hogy a sértés nem a kálvinistákra, hanem az ágostai vallásúakra vonatkozott, ami különben a dolog lényegén nem változtat. *r. l.*

Zemplén-vármegye Monographiája.

Szirmay és egyéb kutatók nyomán szerkesztett két kötetes munka.

Írta: **Kapás Lajos Aurél.**

I. Kötet.

Bevezető fejezet.

„Igazat nem hamisítottam,
hamisat nem igazítottam.”
Tinódi.

(Folytatás.)

Sokan iparkodtak pedig az ember létezésének, illetve keletkezésének vagy mondjuk teremtésének idejét számokban kifejezni. A legtöbben *Mózes* könyvére támaszkodtak; sőt mint döntő argumentumot fogadták el.

A teremtés tanát fogadták tehát el.

Ezekkel szemben más — és nem is egy — vélemény tartja magát.

Amannak is, emennek is megvannak a maga argumentumai. Ha jól figyelembe vesszük: ez utóbbinak fontosabb, nyomósabb érvei.

Dacára ennek, én azzal tartok, aki imigyen gondolkozik jez ügyben: ... kétségtelenül soha sem lesz megállapítható: vajlon az ember önállóan nyerte-e létezését a teremtés kezéből, vagy mint Darwin s utána más tudósok ... állítják, hogy a természeti fajválásztás, életrevalóság s a létért való küzdelem idomító hatásából — egy alsóbb anyagi és szellemi képességgel bíró közép lényből fejlődött-e ki? Eldöntetlen azon kérdés is, vajlon a népek egy törzsből erednek-e s így rokonok-e vagy sem? S e tekintetben az ősembertannal foglalkozók azon igyekezete, hogy a lelt ősemberek koponyáinak rövid vagy hosszú alakzatából e kérdést megfejteni óhajtják, még eddig vajmi kevés eredményre vezetett. Mi bizonyosnak csupán azt vehetjük, hogy az ember, ki főleg akkor érdemli meg ez elnevezést, midőn értelmi felfogása növekedvén, szabatos hangon beszél a meglevő anyagokat bizonyos célra, saját szükségletére, használatára idomítani s összeállítani kezdé, a földön már régóta létezett; az előbb véletlenül, majd tüzetes ásatások folytán a föld mélyéből napfényre hozott jelekből, a durván nagyolt kőszeközökből némileg be van igazolva, hogy az ember már jóval az özőnvíz előtt valóban élt. (1)

(1) Lehoczky: l. m. 10. l.

(Folytatjuk.)

CSARNOK.

Mézőkbál.

— S.-A.-Ujhely, 1894. március 3. —

A rideg szánteóriák nagymesterei alaposan bebizonyították, hogy a cirkalom, rajz-sín és nivelláló műszeren kívül a multságához is értenek. F. hó 3-án a vármegyeháza fényesen díszített termében a helybeli mézők részéről adott nagy-sikerű bál-esetéből itélve a mézők urak bátran megérdemelnék, hogy diplomájuk az analízis, mechanika, geometria, geodezia, grafosztatika s egyéb *ika* és *ia* mellett a táncmultságrendezés tudományáról is kiállítsák. Így képzelték, hogy a másnapon Budapesten tartott országos nagygyűlésnek e multsággal szemben érezhető konkuráló magatartása dacára, a város és környéke intelligenciája teljes számban megjelent, hogy az est sikeréből a maga részét kivegye.

Különösen a karzat tett ki magáért, melyen már 7 órától fogva gyülekezett a kíváncsi hölgy-sereg, — s a még üres bálterem misztikus csendjében sugdolózó karzat önkénytelenül azt a benyomást tette, mint a bécsi Burgtheaterben már délután 2 órákor helytfoglaló kedélyes közönség, mely számozott helyek hiányában s jó hely lefoglalása okából oszonnáját is, vacsoráját is feladja az isteni Sonnenhalért.

Kilenc óra felé kezdett a parkett népesülni s gyors ütemben telt a terem szép asszonnyal, szép leánnyal és frakkos urakkal. Tíz óra felé együtt volt a társaság s megindult a tánc, melyet kitaratás és fáradhatatlanság jellemzett mindvégig. És megtörtént az a helyben ritkaság számba menő dolog, hogy táncos bőven termett, s úgy a leányok, mint az asszonyok kivétel nélkül sokat, nagyon sokat táncoltak.

Mulasztást követnének el, ha a gyönyörű női táncrendekről meg nem emlékeznénk. Fehér bőrből készült, ezüsttel kivert pajzsalak, az elmaradhatatlan vonalzó és körző jelvényekkel, piros-fehér zsenilszalaggal és bojtjal, a paizs hátsó oldala könyvalakban, melyből a táncrend volt olvasható. A táncrend a résztvevő hölgyeknek kedves emléke marad egy kellemes estről.

A rendezőség jelvénye is említésre méltó. Piros-fehér szegfűből állt, mely a gomblyukba tűzve igen egyszerű de elegáns volt.

Egy jelenvolt matematikai tekintély ekkép nyilatkozott a bál sikeréről: Uraim, ha *összegezzük* az est eredményét, azt a tanulságot *vonhatjuk le*, hogy a rendezőség sokszorozott buzgalma *osztatlan*

elismerést érdemel; mert első sorban annak köszönhető a *hatványozott* siker, s mert *gyökeresen* intézkedett, hogy a jó kedvet *differenciák* meg ne zavarhassák, s végül sokat táncolt minden táncfogható ember, a mi a sikernek *integráló* részét képezi.

Egy másik számböngész ekkép elmélkedett: A mézőkbál jó híre $r \times s$ mindenkorra 2-ség kívül megvolt állapítva, mely jó hírből a javarész a fényes társaságra 3-lik, mely nem 5-ölt—6-olt, hanem 6—6-osan táncolt. Így történt, hogy az 1. 4-est 60 pár táncolta és a 10-telt társaság reggeli 7-ig 1-ütt maradt.

Egy vasuti kapacitás a szünetelőóra alatt a vasuti töltésekről és sziklabevágásokról prelegált a terített asztal mellett, mire a szomszéd asztalról Kalemurszky Vicibáld ur megjegyzé: Mézők ur, én a *töltések* közt a *pezső töltést*, a *bevágások* közül pedig egy izletes kappanpecsenye *bevágását* becsülöm a legtöbbre.

S igaza van!

Értesültünk, hogy a rendezőség a bál költségére előirányozva volt összegből fennmaradt mintegy 50 ftnyi összeget a vármegye alispánjának kezéhez szolgáltatta, hogy fordítsa arra a jótékony célra, amelyre akarja. Száz szónak is egy a vége: a multságnak, mely minden ízében sikerült, impozáns jótékony háttere is volt.

Végezetül még ama reményünknek adunk kifejezést, hogy a helybeli mézők, ennek az úgyszólván improvizált multságnak fényes sikeréből impulzust merit arra, hogy a jövő farsangban újra beállítson *mézőkbál*-jával; mert a *mézőkbál*-nak az ujhelyi multságok közül ezental hiányoznia nem szabad. — Ott voltak, — *asszonyok*: Balogh Károlyné, Barna Bertalanné, Boronkay Györgyné, Dókus Gyuláné, Éliássy Imréné, Frank Mihályné, Hász Bernátné, Hellner Károlyné, Hönch Dezsóné, Józsa Istvánné, Juhász Jenőné, Kellner Sománé, Kemény Simonné, Keresztessy Lajosné, Kincsesy Péterné, Kovácsy Pálné, Kulín Ödönné, Legányi Károlyné, Lenkei Mihályné, öz. Liszy Edéné, Matolay Béláné, Matyasovszky Kálmáné, Moldoványi Béláné, Nagy Ignácné, Plavenszky Józsefné, öz. Répássy Jánosné, Sebeők Antalné, Schön Sándorné, Szentgyörgyi Dezsóné, Szepesi Arnoldné, Thuránszky Lászlóné, Tomcsányi Mártouné, Wieland Arturné, Zettin Ignácné. — *Leányok*: Balogh Gizi, Barna Emma, Barna Sarolta, Bazsó Margit, Boronkay Sarolta, Bydeskuthy Erzsike, Bydeskuthy Sarolta, Csuka Margit, Keresztessy Irén, Liszy Kornélia, Moldoványi Erzsike, Plavenszky Margit, Répássy Olga, Spilenberg Sárika, Szögyény Natália, Tertyánsky Ilona, Tomcsányi Gizi és Weber Márta. *Knarf.*

HUMOR.

L... k bakamondásából.

Nem dicsekszem fényes hadi tettemmel, mert dicsekedni nem szokásom. Tények szólnak koma! Holmi ringy-rongy embernek, nem osztják ám a cuksziféri méltóságot.

Kénigrécznél a futó német ármádiát, gyorsvonaton kellett kergetnünk, úgy iparkodott előtünk. Harmadnapra már-már utólértük, a midőn észre vettem, hogy az ángliusz gránicon állunk. Halt! mondok. Kertáj! A mesgyén tul egy tapotat se! Még csak a kellene hogy a császárónak repozicionális pert varjak a nyakába.

Nyelvtudomány dolgában első jelese voltam az ezredemnek. Egy egy nyelvre egy hónap alatt rákapni: sillom volt előttem. De a rezes csillagát komám! egy nyelvet, lássa, az asszony nyelvét, hiába vagyok megszokadatlan gyakorlatában, mégsem veszi be a természetem, — pedig annál könnyebb, folyékonyabb nyelv alig ha van a világon — mert: a sinai hegy mennybeli szózata, a bömbőlő ágyuszóval kevert mennydörgős, égi zengő zivatar csattogása: csak klárinét sutogás az asszonyi szózatához képest. Legjobb olyankor kotródni a háztul. Kár vón' kikötni a gyenge nemmel. — No de sokat alább hagyott a nyelvgyakorlatul az asszony, mióta megmagyaráztam neki, hogy amint elvész a régi pénz s korona jön helyibe: épugy fucsca teheti a régimódi papi esketést az új polgári házasság.

Szadovánál esett meg velem, hogy egy bolon ágyugolyó tévedt a gégámba. Mái is benne van, de már sokat kopott, mert hogy holmi nedűféllel rendesen locsolgatom, lassankint kieszegeti a rozsdá.

Különben is komám, ha azt a sok golyóbist, ami katonáskodásom alatt rongy testemen keresztül kasul járt, egy csomóba rakhatnám, boldog ember volnék. Rögtön ölmos bótot nyitnék az ujhelyi bazárba.

Bécsbe esett meg velem, hogy egy udvari bál után, akire hivatalos voltam, pityókás lévén, az udvaron egy diófa alatt elszunyadtam. Éjjel tájban érzem, hogy mozog a hátamon a cakompak. Figyelek, akkor vettem észre, hogy egy rongyos

farkas a bornyumat tépászsa a hátamról, csak tépi, marja. Az én borjum kinjába már bődül is. Ekkor óf! Felugrom, aló a farkas, ahogy csak bir, én meg a bögő bornyúval utána komám! A tokaji hegy tövibe birtam csak utólérni, hol ozt eleventen hadi fogságba ejtettem. Másnap reggel maga Garibaldi fügyenyeralis tűzte az mejjemre a nagy, vitéz, hadi metáliát, a rozsz borju helyett pedig, egy ökröt kaptam.

Kinba csak akkor voltam, a mikor a Ludovikába' a tiszteteket kellett akrikolnom az katouai tudományokra. Uri fajzat volt, nem fogott az esze, alig egy kettőt lehetett kitörni reguláris altisztnek a többi tiszt-urnak veszett.

Rövid a mi földi létünk ahhoz, hogy viselt dolgaimat egy szálíg elsoroljam, ha fogytig akar-nám elbeszélni, kendnek a dédunokája is beleöszülne a hallgatásába.

De hogy szóljak a mi falunkrul is, Tokaj gödörbe, temploma hegytetőre van építve, — helyesen! — Ha az árviz megszorítja őket, legalább akkor istenhez térnek. **B.**

Vármegyei Hivatalos Rész.

47. eln. szám T. Zemplénvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

A szerencsi járási főszolgabírói, hivatalnál elhalálozás következtében megüresedett irnoki állomásra, melynek javadalmazása 400 ft fizetés és 100 ft lakbér illetményből áll, ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat folyó évi márczius hó 15-ig hozzám nyújtsák be. S.-A.-Ujhely, 1894. évi márczius hó 1-én.

2--2

Matolai Etele, alispán.

3785. szám

T. Zemplénvármegye alispánjától.

Ezen közérdekű intézmény a járások főszolgabírói utján kihirdettetni, és a Zemplén hivatalos lapba közzététetni rendeltetik.

S.-A.-Ujhely, 1894. évi február 27-én.

alispán helyett:

Dókus Gyula, főjegyző.

Másolat.

Magy. kir. belügyminister 105876./VIII. 93. szám. *Körrendelet.* Valamennyi törvényhatóságnak Az 1881. évi XXXIV. t. c. 4. §-ának d) pontja értelmében a hivatalos beavatkozást nem igénylő hagyatékoknak cselekvő és szenvedő állagát részletesen előtűntető kimutatás a hivatolt t. c. 5. §-ának e) pontjához képest a törvényes vagy végrendeleti örökösök által illetékkiszabás végett az örökgyógy elhalálozása napjától számítandó 90 nap alatt a törvény 8. §-ának e) pontja szerint a netaláni leltárral valamint a végrendelet és osztálylevelé eredeti vagy hiteles másolati példáyaival felszerelve, az illetékes kir. adóhivatalnál benyújtandók. Az említett t. c. 8. §-ának f) pontja azonban oly esetekben, midőn a kissebb földbirtokosok osztályához tartozó és mezei gazdaságon kívül más üzlettel állandóan nem foglalkozott örökgyógyok után maradt ingatlanok összesen 50 holdat meg nem haladnak, ugyszintén mindazon kissebb hagyatékok is, melyek összes értéke a netáni lerhek levonása nélkül 1000 fttot meg nem halad: azon kedvezményt állapítja meg, hogy a hagyatékok az illető örökösök által, a megszábotott 90 napi határidő alatt, szóbelileg és közvetlenül az e célra megbízott városi községnél illetve a községi előjáróságnál bejelentendő, ki ilyenkor az örökösöket, azok rokonsági viszonyát az örökgyógyokhoz, továbbá a hagyatékból megillető osztályrészeket s egyéb adatokat hivatalból kimutatásba foglalva azt 8 nap alatt a kir. adóhivatalnak beküldi. Minthogy a pénzügyminister urnak m. évi november hó 28-án 80103 sz. a. kelt átiratából arról értesülök, miszerint a többször idézett t. c. 8. §-ának f.) pontjában körülírt rendelkezések még oly esetekben sem alkalmaztatnak, midőn annak helye lenne és a hagyatékok bejelentéseire vonatkozó eljárás az illető felek által a községi jegyzőkre szokott bízatt, a kik ezen külön megbízás alapján teljesített munkálataikért és névszerint a hagyatéki leltár fölvételeért a szabályrendeletileg megállapított díjat szedhetik, holott az illetők a bejelentést közvetlenül a községi előjáró (városi községnél) is megtehetnék és az által a kiadásoktól is mentesülnének, felhívom a törvényhatóságot, miszerint a lakosságot a legkiterjedtebb módon figyelmeztesse, hogy a fentebb idézett törvényszakaszban körülírt bejelentési módozatot minden megengedett esetben annál is inkább igénybe vegye, mert ez a felekre nézve a legcsekélyebb megterheléssel sem jár s a mennyiben a bejelentés az illető városi illetve községi községnél szóbelileg teendő és így még a bejelentésre kitűzött határidő elmulasztása miatt alkalmazandó bírságolások esetei is előreláthatólag csökkenni fognak. A községi előjárókat (városi közegeket) pedig szóban levő bejelentések

elfogadására és azok tekintetében az idézett törvényszakas rendelkezései szerint leendő eljárásra szigorúan kötelezze, és ezen utasítás teljesítését különösen az évi községi vizsgálatok útján is szoros ellenőrizze. Budapest, 1894. évi február hó 9-én. A minster helyett: *Andrássy* s. k. államtitkár.

T. Zemplénvármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1894. évi február hó 15-én tartott közgyűléséből.

21688. szám. Olvastattott a Nemlétságu Kereskedelemügyi Minister 88247/94. számú korrrendelete a közutakról szóló 1890. I. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek és utasítások egy némely határozmányainak értelmezése tekintetében Sopron vármegye alispánja által hozzá intézett felterjesztésre.

A közuti adók természetének ismertetése és meghatározása, a közuti adómentességek, a hatósági közegek eljárási költségei fedezése és általában a közuti adó behajtása tekintetében egyes kérdésekre vonatkozólag tájékoztató utmutatásul szolgáló intézvény a vármegye alispánja, megyei jegyzőikar, tisztii főügyész, főszámvevő, kir. építészeti hivatal, a járások főszolgabírái, községi és körjegyzők, a megyei utadó felszóamlási bizottság tagjainak tudomái és alkalmazkodás céljából kiadati és a vármegye hivatalos lapjában a közönség tájékoztatása céljából közzétetni határozatott.

Kelt mint fent.
Jegyzette: *Horváth József*, I. aljegyző.
Máskolat.
Kiadta: *Dókus Gyula*, főjegyző.

Kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól 88247 sz. 1893. Sopronvármegye közönségének.

A vármegye alispánja múlt évi január hó 3 án 128. szám alatt elem terjesztett jelentésében az 1890 évi I. törvénycikk és annak végrehajtása érdekében kiadott utasítások alkalmazása tárgyában tájékoztató utasítást kért. Az alispán által felvetett kérdésekre vonatkozólag a m. kir. pénzügyministerium vezetésével megbízott ministerelnök ur véleményének kikérése után tudomásul és ahhoz alkalmazkodás végett következőkben válaszolok: 1. A felterjesztésben A.) alatt tárgyalta azon kérdésre, mely szerint a törvény 23. § a értelmében kivetendő utadó alól azon egyének közül, kik állami egyenes adóval meg voltak róva senki sincs felmentve, potlótág fogok választvni. 2. Az alispán által B.) alatt felvetett és több pontból álló kérdésre nézve válaszolom következő: a.) Arra nézve, hogy az utadó községi apó természetével bir-e? megjegyzem, hogy a vármegyei törvényhatóságokban az utadó nem tekintethető községi pótdadónak, hanem az 1890. évi I. törvénycikk 23. § a értelmében törvényhatósági pótdadó jellegével bir. b.) A mi azon kérdést illeti, hogy a fő és székvárosban és az önálló törvényhatósági joggal felruházott városokban állandóan lakó, s ott adózó állami tisztviselők, törvényhatósági tisztviselőkre és hivatalnokokra továbbá a néptanítókra, körjegyzőkre lelkészekre nézve biztosított adómentesség a vármegyei törvényhatóságban adózó hasonló állásu egyénekre kiterjeszthető-e? értesitem a közönséget, hogy miután az 1893. évi IV. t. c. 15. §-a az állami tisztviselőket és szolgákat 1893. április 1 től kezdve az illetményeik után járó állami adóra esendő utadó fizetése alól felmentette; ennél fogva az állami alkalmazottak az említett címen, vagyis a IV. osztályu kereseti adó alapján utadóval általában meg nem róhatók.

Ezen törvényes intézkedés folytán ezen egyének utadó ügyeire is kiterjedő korábban kibocsátott korrrendeletek önként hatályukat veszítik és megszünik a hivatali elődöm által 1892. évi március hó 31-én 15322 szám alatt kiadott végrehajtási utasítás II. csoport 15. §. 12. pontjának rendelkezése is, mert az abban foglaltak kizárólag állami tisztviselőkre vonatkoznak.

E szerint az állami tisztviselők és szolgák az 1893. évi IV. törvénycikk életbelépte ut nem csak a fő és székvárosban, valamint az önálló törvényhatósági városokban, hanem a vármegyei törvényhatóságokban is fel vannak mentve azon utadó alól, mely reájuk az illetményeik után járó állami adó alapján kivettett volna.

Minthogy ezen több idézett törvény csak az állami alkalmazottakra vonatkozik ennél fogva a törvényhatósági tisztviselők, hivatalnokok, továbbá a néptanítók, körjegyzők stb. az 1886. évi XXII. törvénycikk 138. §-ában felsorolt egyének a vármegyei tsrvényhatóságokban, hol az utadó a fentebbiek szerint törvényhatósái pótdadó jellegével bir, ez alapon utadó alól föl nem menthetők, hanem ezen több idézett törvényben felsorolt egyének az illetményeik után járó egyenes adó alapján esedékes utadó alól az e zészben kiadott korrrendeletek értelmében csak is azon esetben vannak felmentve, a midőn a fő és székvárosban, vagy pedig önálló törvényhatósági joggal felruházott városokban állandóan laknak s ott adóznak.

(Vége köv.)

Olvastattott a Nagyméltóságu földmívelésügyi Ministerium f. é. 60418. szám alatt kelt intézvénye, melylyel a hazai erdőbirtokosoknál, készletben levő famagvakról szóló kimutatást a vármegye területén lakó erdőbirtokosokkal leendő közlés végett leküldi.

A kimutatás a ,Zemplén« hivatalos közlöny két egymásutáni számában közzétetni határozatlik.

Kelt t. Zemplénvármegye közig. erdészeti Bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1893. évi november hó 14 én tartott ülésében.

Szerviozky, közig. erdész. bizottság elnök.

Kimutatás

azon famagvakról, melyek az alább megnevezett birtokosoknál 1893. év őszén eladásra kerülnek.

Tétel szám	A birtokos		Az eladandó famag		Észrevétel
	neve (A famagvak megnevezése)	Lakása u. p.	mennyisége	egységi ára frt. kr.	
Tölgy (kocsános)					
1	M. kir. erdőgondnokság	Nagy Bocskó	5 hl.	5 10	a n.-bocskói v. á.-hoz szállitva
2	"	M.-Sziget	20 hl.	5	a taraczkői " " "
3	"	Rónaszék	3 hl.	5 40	a rónaszéki " " "
4	Möllki apátsági urad.	Margita (Bihar)	150 hl.	6	a margitai " " "
5	Besztercebányai püsp. urd.	Gar. Szt. Kereszt	100 hl.	5	a g.-berzencei " " "
6	Eckard Rezső jár. főerdész	Kis-Disznód	30 hl.	5	a n.-szebeni " " "
7	M. kir. erdőhivatal	Apatin	1220 hl.	6	a zombori, prgl. szt. iváni v. és a palánkai hajó á.-hoz szállitva ára nincs megállapitva
8	"	Gödöllő	10 hl.	—	" " "
9	Hg. Eszterházy hitb. urad.	Kapuvár	100 hl.	—	" " "
Tölgy (kocsántalan)					
1	M. kir. erdőgondnokság	N. Bocskó	8 hl.	5 10	a n.-bocskói v. á.-hoz szállitva
2	"	M.-Sziget	2 hl.	5	a taraczkői " " "
3	"	Rónaszék	3 hl.	5 40	a rónaszéki " " "
4	Möllki apátsági urad.	Margita (Bihar)	150 hl.	6	a margitai " " "
5	M. kir. erdőgondnokság	Rozsnyó	200 hl.	4	a rozsnyói " " "
6	Bazin szab. kir. város	Bazin	50 hl.	4 50	a bazini " " "
7	Besztercebányai püsp. urd.	Gar. Szt. Kereszt	200 hl.	5 30	a garm. berzencei " " "
8	Eckard Rezső jár. főerdész	Kis-Disznód	30 hl.	5	a nagyszebeni " " "
9	Jászói prépost. urad.	Jászó	300 hl.	—	ára nincs megállapitva
10	Hrg. Eszterházy hitb. urd.	Kapuvár	100 hl.	—	" " "
Tölgy (cser)					
1	M. kir. erdőhivatal	Gödöllő	70 hl.	—	ára nincs megállapitva
2	"	Apatin	240 hl.	4	a zombori prgl. szt. iváni v. és a palánkai hajó á.-hoz szállitva
Tölgy (késői)					
1	M. kir. erdőhivatal	Apatin	15 hl.	6	a palánkai hajó á.-hoz szállitva
Lucezfenyő					
1	M. kir. erdőigazgatóság	Besztercebánya	nagyobb mennyiség	—	ára nincs megállapitva
2	M. kir. erdőhivatal	Zsarnócza	"	1 60	a g. berzencei v. á. hoz szállitva
Jegenyefenyő					
1	M. kir. erdőhivatal	Zsarnócza	4000 kg.	— 30	a g. berzencei v. á.-hoz szállitva
2	Besztercebányai püsp. urd.	Gar. Szt. Kereszt	5000 kg.	— 38	" " "
3	Bártfa sz. kir. város	Bártfa	120 kg.	— 40	a bártfai " " "
4	Gf Königsseg hitb. urd.	Pruska	1000 kg.	—	ára nincs megállapitva
Erdeifenyő					
1	Gf. Königsseg hitb. urd.	Pruska	100 kg.	2	az illavai v. á.-hoz szállitva
2	Gf. Zay Albert urad.	Zay-Ugrócz	200 kg.	2 50	a nyitra számbokréti " " "
3	Közalapítványi urad.	Znióvárja	250 kg.	2 40	a rákó pribóczyi " " "
Juhar					
1	M. kir. erdőgondnokság	Rozsnyó	1266 kg.	— 17	a rozsnyói v. á.-hoz szállitva
2	M. áll. ménésbirtok	Kisbér	85 kg.	— 30	a kisbéri v. " " "
3	M. áll. erdőhivatal	Zsarnócza	200 kg.	— 20	a g.-berzencei " " "
Ákác					
1	M. kir. áll. ménésbirtok	Kisbér	80 kg.	— 45	a kisbéri v. á.-hoz szállitva
Kóris					
1	M. kir. erdőgondnokság	Rozsnyó	2000 kg.	— 15	a rozsnyói v. á.-hoz szállitva
2	M. kir. erdőhivatal	Zsarnócza	nagyobb mennyiség	— 20	a g. berzencei " " "
Szil					
1	M. kir. áll. ménésbirtok	Kisbér	80 kg.	— 22	a kisbéri v. á.-hoz szállitva
Gyertyán					
1	M. kir. áll. ménésbirtok	Kisbér	300 kg.	— 30	a kisbéri v. á.-hoz szállitva
Éger					
1	M. kir. áll. ménésbirtok	Kisbér	20 kg.	— 50	a kisbéri v. á.-hoz szállitva
Hárs					
1	M. kir. áll. ménésbirtok	Kisbér	100 kg.	— 35	a kisbéri v. á. hoz szállitva
Amorpfa fructicosa					
1	M. kir. erdőhivatal	Gödöllő	90 kg.	—	ára nincs megállapitva

A szerkesztő postája.

Ihadtó Emil gálszécsi gk. és Gáy János ugyanottani rk. plébános urak, abból az alkalomból, hogy levelezőnk hirt adott lapunk t. olvasóközönségének a Gálszécsen alakított *Katolikus Kör*-ről, nyilatkozatot küldöttek lapunk szerkesztőségéhez. A nyilatkozatot, eltekintve kuszált s némely részletében nem is érthető soraitól, politikai tendenciája miatt lapunk hasábjain egész terjedelemben nem közölhetvén, abból köztudomásra hozzuk, hogy nevezett tisztelendő urak ,törvényesen megengedett eszközökkel, hitvédelmi tevékenységet" óhajtanak kifejteni a *Katolikus Kör*-ben, ami pedig nem ,a béke megzavarását" ... hanem az ő keresztényi kötelességei teljesítését jelenti. K. B. Helyben. A brauyiszközi hős pap emléktáblájának epigrafája hibás szedéssel kerülvén a nyilvánosság elé lapunk mult számában, kikorrigálva most ujra kinyomatjuk, amint következők:

Harc riadalma között legelől járt ő a kereszttel Hósi nevénel ő honfi! emelj kalapot. Szolgált istennek — csatasikon küzdve honának. Megkozoruzta nevét: hála s igaz kegyelet. B. E. urnak — O. Liskán F. A. urnak — K. Helmecezen Felszólalásait közöltük a kiadóhivatallal. — W. Gy. urnak — Budapest. Igen köszönjük. Ha csak lehet, már a jövő számban kiadjuk. F. B. Helmece. A jövő számban hol akarod?

Felelős szerkesztő:

DONGÓ GY. GÉZA.
Kiadó-tulajdonos: *Éhler Gyula.*

HIRDETMÉNY.

A s.-a.-ujhelyi polgári takarékpenztár és hitelegylet a birtokos osztály hitelszükségletének szem előtt tartása mellett működési körét 1000 forinttól kezdve a

JELZÁLOG HITELRE

is kiterjeszti.

Mérsékelt kamatláb és előnyös törlesztési feltételek mellett

föld- és városi házbirtokra törlesztési kölcsönöket engedélyez.

Törlesztési idő 15-től 50 évig.

A kölcsön nem záloglevelekben, de készpénzben teljes összegben számoltatik le.

A kölcsön eléréséhez telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és adókönyvecske szükséges.

Az igazgatóság.

Tk. 344/1894. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Juró Mária m. kövesdi végrehajtható Révész János és neje Kardos Klára mádi lakos végrehajtást szenvedő elleni 30 ft tökéketelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a szerencsi kir. járásbíróság) területén lévő Mád község és határában fekvő a mádi 126. sz. tjkvben A. I. szabadbirtok 1. sor 139. hr. és 116. öi. számú Révész János és neje Kardos Klára tulajdonánál jegyzett ház udvar és kertre 166 ft kikültési árban, — továbbá a mádi 142. sz. tjkvben A. + 807. hr. sz. alatt felvett „Juharoson” fekvő Révész János és neje Kardos Klára végrehajtást szenvedők tulajdonánál jegyzett szőlőre 176 ft becs és kikültési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894-ik évi április hó 20-ik napján d. e. 10 órakor Mád község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kikültési áron alól is eladni fognak.

Arverezni szándékoznak tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 16 ft 60 kr., 17 ft 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy min. rendelet

8 ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen, a kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1894. évi febr. hó 5.

Várady, aljbíró.

Kiváló gépen tisztított és a budapesti m. kir. állami vetőmag vizsgáló állomás által megvizsgált és teljesen Arankamentesnek konstatált — e vidéken termelt — elsőrendű

Lóheremag

kapható: **Holländer Adolf és Fia** czégnél **Ungvárt.** 2—4

A Borries-féle uradalmak igazgatóságának Eckendorffban (Észak-Németország) tudomására jöven, hogy eckendorfi répa-mag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelességének tartja tehát nevezett igazgatóság a gazdaközönség érdekében köztudomásra hozni, hogy

eredeti eckendorfi

takarmányrépa-mag

valódi minőségben

Ausztria-Magyarországban csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésben

Budapestben

kapható, amennyiben az eckendorfi uradalmak mint ez évben, úgy 1898. évig csak egyedül ezen czégnél fognak répamagot szállítani, mely czég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve megküldi. 1—2

Lóheremag

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Komócsinfűmag

40 kilós zsákokban, minndkettő államilag ólomzárva.

Répamag

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Vetőburgonya

bármínó mennyiségű.

Kapható:

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában u. p. Koncza.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt igen jó hírnevnek örvend. Ezen fájdalomcsillapító bedőzölés valamennyi köszvény, csúz és tagszagatásban szenvedő egyneknek ez uton legyen ajánlólóg emlékeztető hozva. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb háziszser általánosan kedvelt és emellegva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitünő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony” védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerárúhoz: Richter gyógyszerárú „az arany oroszlanhoz” Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

Csikó legelő.

Gróf Lónyay M. örökösök eszény-agteleki legelő-területén házilag kezelendő csikóménésre befogadtatnak, 1—4 éves kancsa vagy herélt egészséges csikók. Gondoskodva lesz jó legelő, víz, pásztor, viharellező és állatorvosról (a gyógyszer tulajdonos rendelése és költségére.) Ezen elvállalt kötelezettségeikért fizetendő egy csikó után 12 o. é. forint bérösszeg, és pedig felerészben beiratáskor; másik felerészben október 1-én. Legeltetési idő tart — ha az idő engedi, november 10-ig. Jelentkezni lehet az uradalmi tisztartásánál Bátyun (Bereg megye) ápril hó 15-ig.

1—2 éves méncsikók 50 kr. pótdij mellett szintén befogadotnak, de ezekre nézve bejelentési idő csak ápril 1-ig tart, mert ha 50 drb. össze nem gyűl: az esetben a befizetett díjak visszaadotnak.

Bátyu, 1894. január 28.

Gyórfy Kálmán, gazdatiszt.

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS”

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag főlég kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a főlég kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatásu alkotórészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tūdővajokban**, különösen **tüdővérzésnél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorffban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményt alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera** megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
töraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
Vud. Ásványvíz
szállítónál
Budapest

Ugyiszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

A SZEGI GŐZMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
MÉRLEG-SZÁMLÁJA VESZT- ÉS NYER-SZÁMLÁJA
1893-ik évi december hó 31-ikéről.

Vagyon	Összeg		T e h e r	Összeg		Veszt	Összeg		Nyer	Összeg	
	frt.	kr.		frt.	kr.		frt.	kr.		frt.	kr.
Készpénz	2788	47	Részvénytőke	100000	—	Üzleti költségek:			A műmalom 1893-ik évi nyers		
Cheque-betét a m. kir. postataka- répénztárnál	4498	49	Közönséges tartalékalap	44482	73	Tisztviselők és munkások fizetése	22213	11	jövedelme	55050	38
Utánvételek	198	69	Gépek, épületek és felszerelések	44737	52	Lakbérek és lakfentartási költségek	860	48	A parasztmalom 1893-ik évi nyers		
Ingatlanok:			Értékesítkenési tartalékalapja			Betegsegélyző pénztári járulékok			jövedelme	1381	43
Föld- és házbirtok	1213	42	Fedezeti alap, mint rendelkezési			és költségek	91	29	Takarék könyvekre elhelyezett		
Malomépületek	34411	06	összeg	1221	38	Tüzelés	11015	58	betétek kamatja	31	38
Lakházak a malomnál	15763	91	Nyeremény tartalékalap	3500	—	Utazási költségek	111	09	Kisebb bevételek	185	74
Gép- és malomfelszerelés	46515	91	Kétes követelések tartaléka	400	—	Lótartási költségek	400	—			
Vasuti állomás létesítése (már tel- jes összegben leírva)			Forgalomba lévő elfogadványok	42000	—	Felhasznált anyagok és szerek	1806	84			
Terménykészlet	35475	75	Tartozások			Kijavitások	2934	80			
Lisztkészlet	16903	64	Könyvdadóságok és tartalékba			Biztosítási díjak	2730	67			
Tüzfakészlet	1894	—	vett összegek	2117	06	Irodai költségek	2519	72			
Köszönékészlet	469	40	Igazgatóság s felügyelő-bizottság			Kisebb költségek és veszteségek	163	87			
Zsákkészlet	7180	36	1893-ik évi fizetése	1100	—	Igazgatóság és felügyelő-bizott- ság 1893-ik évi fizetése	1100	—			
Anyagkészlet	1801	74	Fel nem vett osztalék 1888-ról	96	—	Adó	1823	—			
Leltárgyak:			" " " " 1890-ről	104	—	Fizetett kamatok	2698	09			
Irodai szerek	846	30	" " " " 1891-ről	66	—	Gépek, épületek és felszerelések					
Malomszerek	3884	06	" " " " 1892-ről	234	—	értékesítkenési tartalékalap- jába helyezett összegek:					
Ló és szekér	973	80	Vezérigazgató és tisztviselők óva- déli követelése	4400	—	a) Lakházról a Belső 2%	4	—			
Biztosítékként kapott értékek	24174	—	Igazgatóság óvadéki követelése	1600	—	b) Lakházakról a malomnál 2%	315	28			
Letétkepen kapott értékek	1400	—	Biztosítéki hitelezők követelése	26782	91	c) Malomépületekről 2%	688	22			
Óvadékok:			Letéti hitelezők követelése	1400	—	d) Gép és malomberendezésről 5%	2325	80			
Letett óvadékok a főpénztárban	2400	—	Malomszemélyzet segélyalapja	175	56	e) Irodaiszerekről 15% (már teljes összegében leírva)	—	—			
Letett óvadékok a Zemplénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbanknál S.-a.-Ujhelyben	3600	—	Egyenleg mint nyereség	2843	09	f) Malomszerekről 15% (már teljes összegében leírva)	—	—			
Követelések:						g) Ló és szekér számláról (már teljes összegében leírva)	—	—			
Bankintézetnél elhelyezett összeg	11723	38				Egyenleg mint nyereség	2843	09			
Követelések listnműért	33508	60									
Előlegek buzára	24628	12									
Egyébb követelések	1007	15									
	277260	25		277260	25		56648	93		56648	93

Csink Gyula, vezérigazgató. **Dresdner Armin,** könyvelő.
Szöllősy Gyula, Bydeskuthy Sándor, Dr. Schön Vilmos, Szöllősi Arthur, főigazgató. igazg. tag. igazg. tag. igazg. tag.
A leltározást eszközölve, a fentebbi mérleget a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt mindenben egyezőnek találtuk.
Zinner Henrik, felügy. biz. tag. **Schwarz Bernát,** felügy. biz. tag. **Kelner Ede,** felügy. biz. tag.

A COGNAC-IPAR
Részvénytársaság
BUDAPESTI CZÉG.
KORONA-COGNAC

ja az élelmiszerek egészségügyi szempontból való nemzetközi kiállításon a bíráló bizottság különös megemlékezéssel a

nagy

diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kivéle csak még egy francia ház mutathat fel.

Kapható S.-a.-Ujhelyt Malártsik György fűszer kereskedőnél.

SÁRTORY OSZKÁR fiókja

— építőanyagok raktára, és Cementáru gyára —
Miskolczon, Buza-tér 24. sz.

alánkozik: **Betonirozás, Csatornázás, Granito-Terrasso padozatok** elkészítésére, **Cement és mozaik-lapok kövezésére;** elvállal minden a **cement-iparba vágó munkálatokat,** szakértői kivitellel.

A leghíresebb gyártmányu **Portlandi és Román-cement** kapható. 2—10

Kivánatra előleges költségvetéssel szolgál.

Mintalapokat és rajzokat ingyen és bérmentve küld.

Eladó. 25,000 db. fajtiszta Riparia portalis szőlővessző eladó, ára 1000 dbnak 20 ft. Tudakozódhatni: Szemere Józsefnél K.-Toronyán. 2—3

1—8 **Keil Alajos-féle**
PADLÓZAT-FÉNYMÁZ
(Glasur)

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz képkeretek stb. bearányozására. Egy kis palaczk ára 20 kr.

Mindenkor kapható:
BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.-A.-UJHELY.

A méltóságos gróf Széchenyi Sándor-estársai tulajdonát képező abarai birtokon 300 hold szarvasmarha legelő e tavaszon kiadandó lesz. Közelebbi felvilágosítást ad az uradalmi erdészeti hivatal N.-Toronyán.

Ugyanazon erdészeti hivatalnál e tavasszal kapkátó lesz

1000 db. 4 éves diófa csecsemete 80 kr-ával és 1000 db. 4 éves szelid gesztenye 80 kr.

Pósta és vasúti állomás S.-a.-Ujhely.

Winter Camillo,
urađ. erdész.

HIRDETMÉNY.

Ezennel köztudomásra hozzuk, hogy **egy elsőrangú jelzálog-intézet képviselővel bízván meg,** alulírt intézetnél **1000 forinttól kezdve 40%, vagy 50 év alatt évi annuitással törleszhető**

jelzálog kölcsönök

ugy földbirtokra, mint városok és községek részére a legkedvezőbb feltételek mellett díj és jutalékmentesen kieszközölhetők.

Ugyanez intézet **vesz és elad** mindenféle **értékpapirokat,** idegen-pénzeket és vert-aranyat, valamint elfogad **betéteket folyó számlára is** kedvező feltételek alatt.

*A Zemplénmegyei kereskedelmi-,
ipar-, termény- és hitelbank*

S.-A.-Ujhely.

S.-a.-ujhelyi népbank mint takarékpénztár által

1894. évi ápril hó 8-ik napján d. u. 3 órakor
a bank helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

a részvényesek megjelenni tisztelettel felkérnek.

A közgyűlés tárgyai következők:

1. Az 1894. évi február 4-én tartott rendes közgyűlés határozata folytán a helyettes vezérigazgató évi fizetésének megszüntetése, esetleg a h. vezérigazgatói állás megszüntetése, és az igazgatóságnak egy taggal leendő szaporítása tárgyában Löw Wolf és társai által beadott indítvány feletti határozat hozatal.

2. Alapszabályok módosítása.

3. Egy, esetleg két igazgatósági tag választása.*)

S.-A.-Ujhelyt, 1894. márczius 9-én.

Az igazgatóság.

*) A közgyűlésben részt venni akaró részvényesek vagy törvényes képviselőik részvényeiket szelvényeikkel együtt az alapszabályok 27-ik szakasza értelmében az igazgatóságnál nyugta mellett letenni tartoznak s szavazategygyel láttatnak el.

Meghívás.

A „szerecsi szálloda részvénytársaság”

t. részvényesei

a f. évi márczius 27-én d. u. 4 órakor

a szálloda helyiségében tartandó

rendes közgyűlésre

azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 10. §-a értelmében a részvények a közgyűlés tartamára annak megtartása előtt 48 órával Herman Lajos igazgatónál lesznek leteendőek.

Tanácskozás tárgyai lesznek:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzleti évről.

2. Az előterjesztett számadások és az évi mérleg megvizsgálása és megállapítása.

3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a a felmentvény megadása.

4. Igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.

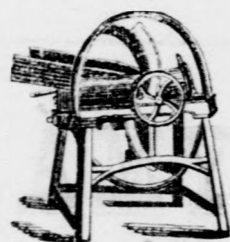
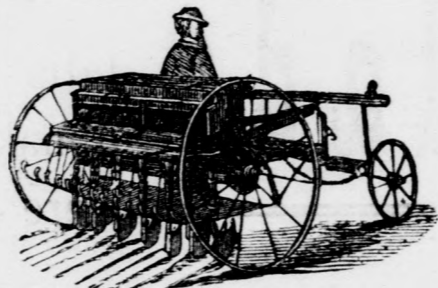
Az igazgatóság.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, vám-utca 12. szám.

Ajánl a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan szerkesztett**

könnyű sorvető és szóróvető gépeket, ekéket és boronákat, hengereket, lókapákat stb. továbbá Baker- és magtár-rostákat, mely gyártmányainknak gépgyárunkban állandóan jelentékeny készletét birjuk.

Szállítunk továbbá saját gyártmányu s legjobb szerkezetű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyukat, olajsajtóka és olajmagpörkölőket, elhasznált gépek, különösen

gőzmozgonyok és gőzcséplők

pontos átigazítását és kijavítását legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes árjegyzékét b. kívántra ingyen és bérmentve küldjük. 2-6

ELSŐ TOKAJI COGNAC GYÁR TOKAJBAN.

TOKAJI COGNAC

tiszta borból készítve csak akkor valódi ha e védjegy az Ettiquetten, dugón és ólom kupán látható, **enélkül értéktelen utánszat.**

Kapható minden nagyobb üzletben, gyógyszer-tárban, kávéházban és vendéglőben s. a. t.

Minőség utólérhetlen

8 kiállításán arany-éremmel kitüntettetve.